

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Hospodářská politika a správa

Diplomová práce

**Městská policie Hradec Králové a uplatňování a
sjednávání veřejnoprávních smluv pro vybrané obce**

Bc. Milan Nesvačil

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Milan Nesvačil

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Jičín

Název práce

Městská policie Hradec Králové a uplatňování a sjednávání veřejnoprávních smluv pro vybrané obce

Název anglicky

Hradec Králové Municipal Police and the application and negotiation of public contracts for selected municipalities

Cíle práce

Hlavním cílem práce je komparace vynaložených nákladů vybrané obce na založení vlastní obecní policie a nákladů na zřízení veřejnoprávní smlouvy. Dílčím cílem práce je dotazníkové šetření mezi občany ve vybraných obcích s veřejnoprávní smlouvou vůči výkonu městské policie Hradec Králové.

Metodika

V teoretické části bude pracováno se souvisejícími literárními zdroji a s právními předpisy, které se týkají činnosti obecní policie. Bude zde představena oblast veřejné správy, obecní policie včetně problematiky veřejnoprávních smluv.

Úvodem praktické části bude představení města Hradce Králové, okolních obcí a městské policie Hradce Králové. Zde se autor zaměří primárně na obce mající uhrazenou veřejnoprávní smlouvu s danou městskou policií. Dále bude uskutečněna komparace veřejnoprávních smluv z hlediska jejich financování s možností založení ze strany vlastní obecní policie. Mimo jiné bude proveden kvantitativní výzkum v podobě dotazníkového šetření zabývajícího se veřejným míněním občanů ohledně spokojenosti s činností městské policie, která dohlíží na dodržování právních předpisů. První část otázek se bude týkat popisné statistiky, dotazující se například na pohlaví a věk respondenta. Ve druhé části se budou otázky již zaměřovat na spokojenost dotazovaných s výkonem městské policie. Výsledky dotazníkového šetření budou využity v závěrečné části práce. Získaná data budou interpretována pomocí přehledných grafů a tabulek především prostřednictvím softwarové aplikace MS Excel.

Z metodického hlediska bude pro výzkumnou část zvolen kvantitativní výzkum, jehož název vychází z latinského pojmu „quantitas“, který lze přeložit jako „množství“. V rámci tohoto výzkumu bude autor pracovat s metodami zkoumajícími různé jevy, které budou analyzovány a následně podrobněji vysvětleny. Součástí výsledků práce bude i vyvození závěrů získaných z analýzy shromážděných dat prostřednictvím dedukce. Veškeré kroky týkající se realizace, výzkumné části budou mít promyšlenou organizaci a posloupnost za účelem zajištění přesných, objektivních a úplných závěrů.

Doporučený rozsah práce

60 – 90 stran

Klíčová slova

obecní policie, městská policie, Hradec Králové, veřejnoprávní smlouva, veřejná správa, rada města, zastupitelstvo města, zřízení obecní policie

Doporučené zdroje informací

- Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu policie a místní samosprávy. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky, 2011. 41 s. 2007. 248 s. ISBN 978-80-7395-021-7.
- BALABÁN, M. a kol. 2015. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. První vydání: Nakladatelství Karolinum. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 310 s. ISBN 978-80-246-3150-9.
- HORIZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. 2013. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-459-6.
- KOPECKÝ, M. 2019. Správní právo: obecná část. Právnícké učebnice. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-727-9.
- MACEK, Pavel a HÁJEK, Vladimír. Obecní policie. 2., rozš. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998. 161 s. ISBN 80-85981-78-5.
- PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- POLIÁN, Milan. Organizace a činnost veřejné správy. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. 342 s. ISBN 80-7175-098-0.
- VETEŠNÍK, P., CHAUER, I., ZÍDKA, A. 2013. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-463-3.
- VSTUPNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NÁSLEDNÉ. 2021. Organizace a činnost veřejné správy. Ministerstvo vnitra. Sekce pro státní službu.
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.
-

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 9. 2023

prof. Ing. Lukáš Čechura, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Městská policie Hradec Králové a uplatňování a sjednávání veřejnoprávních smluv pro vybrané obce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu diplomové práce Ing. Jiřímu Čermákovi Ph.D. za odborné vedení, za podněty a cenné rady při zpracování práce. Dále bych rád poděkoval své partnerce Denise, svému synovi Jáchymovi a dceři Medě za podporu a trpělivost při mém studiu.

Městská policie Hradec Králové a uplatňování a sjednávání veřejnoprávních smluv pro vybrané obce

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá Městskou policií Hradec Králové a uplatňováním a sjednáváním veřejnoprávních smluv pro vybrané obce. Hlavním cílem práce je komparovat vynaložené náklady vybrané obce na založení vlastní obecní policie a nákladů na zřízení veřejnoprávní smlouvy. Dílčím cílem je zjistit veřejné mínění občanů ve vybraných obcích ohledně veřejnoprávní smlouvy o výkonu činnosti ze strany městské policie Hradec Králové. Text práce je rozdělen na teoretickou a praktickou část. V části teoretické je pozornost věnována veřejné správě, pravomocím obcí, obecní policii a veřejnoprávním smlouvám. V části praktické jsou prezentovány výsledky analýzy nákladů na založení vlastní obecní policie u Předměřic nad Labem, které jsou porovnány s náklady této obce vynaloženými na veřejnoprávní smlouvu s Městskou policií Hradec Králové. Dále jsou zde představeny výsledky dotazníkového šetření mezi občany Předměřic nad Labem zjišťující spokojenost s činností Městské policie Hradec Králové. Bylo zjištěno, že pro menší obce je 2krát nákladnější založení vlastní obecní policie než zajištění její činnosti na základě veřejnoprávní smlouvy. Oslovení občané byli s výkonem strážníků spokojeni zejména v oblasti hlídkové činnosti a přístupu k občanům, naopak nedostatky byly zjištěny v oblasti měření rychlosti projíždějících vozidel.

Klíčová slova: Městská policie, veřejnoprávní smlouvy, obecní policie, veřejná správa, pravomoci obcí, Městská policie Hradec Králové, Předměřice nad Labem, zřízení obecní policie, veřejné statky.

Municipal Police of Hradec Králové and the Implementation and Negotiation of Public Law Contracts for Selected Municipalities

Abstract

The thesis focuses on the Municipal Police of Hradec Králové and the application and negotiation of public law contracts for selected municipalities. The main objective of the thesis is to compare the incurred costs of a selected municipality for establishing its own municipal police force with the costs of establishing a public law contract. A secondary goal is to assess public opinion among residents of selected municipalities regarding the public law contract for the provision of services by the Municipal Police of Hradec Králové. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part addresses public administration, municipal powers, municipal police, and public law contracts. The practical part presents the results of an analysis of the costs of establishing a municipal police force in Předměřice nad Labem, compared with the costs incurred by this municipality for a public law contract with the Municipal Police of Hradec Králové. Additionally, the results of a questionnaire survey among residents of Předměřice nad Labem assessing satisfaction with the activities of the Municipal Police of Hradec Králové are presented. It was found that for smaller municipalities, establishing their own municipal police force is 2.0 times more expensive than contracting out their activities based on a public law contract. The surveyed residents were satisfied with the performance of the officers, particularly in the area of patrol activities and citizen interaction, while deficiencies were identified in the area of speed enforcement.

Keywords: Municipal Police, public law contracts, municipal police, public administration, municipal powers, Municipal Police of Hradec Králové, Předměřice nad Labem, establishment of municipal police, public goods.

Obsah

1	ÚVOD	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	11
2.1	CÍL PRÁCE	11
2.2	METODIKA	11
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	14
3.1	VEŘEJNÁ SPRÁVA	14
3.1.1	<i>Historie veřejné správy</i>	15
3.1.2	<i>Legislativní úprava veřejné správy</i>	18
3.2	PRAVOMOCI OBCÍ	19
3.3	OBECNÍ POLICIE	22
3.3.1	<i>Historie obecní policie</i>	22
3.3.2	<i>Zařazení do veřejné správy</i>	25
3.3.3	<i>Místní a věcná příslušnost</i>	26
3.3.4	<i>Oprávnění a povinnosti strážníků</i>	29
3.4	VEŘEJNOPRÁVNÍ SMLOUVY	31
3.4.1	<i>Definice a význam veřejnoprávních smluv</i>	32
3.4.2	<i>Historie veřejnoprávních smluv</i>	32
3.4.3	<i>Uzavírání veřejnoprávních smluv</i>	34
3.4.4	<i>Druhy veřejnoprávních smluv</i>	35
3.4.5	<i>Změny a rušení veřejnoprávních smluv</i>	36
3.4.6	<i>Rada a zastupitelstvo města v souvislosti s obecní policií</i>	37
4	VLASTNÍ PRÁCE	39
4.1	MĚSTO HRADEC KRÁLOVÉ A MÍSTNÍ OBCE	39
4.2	MĚSTSKÁ POLICIE HRADEC KRÁLOVÉ	40
4.3	OBCE MAJÍCÍ UHRAZENOU VEŘEJNOPRÁVNÍ SMLOUVU S MĚSTSKOU POLICÍ	42
4.4	KOMPARACE VEŘEJNOPRÁVNÍCH SMLUV S MOŽNOSTÍ ZALOŽENÍ VLASTNÍ OBECNÍ POLICIE	44
4.5	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	50
4.5.1	<i>Demografické charakteristiky výzkumného souboru</i>	50
4.5.2	<i>Spokojenost s činností městské policie v obci</i>	52
5	VÝSLEDKY	58
5.1	DOPORUČENÍ	60
6	ZÁVĚR	63
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ OK	65
8	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A ZKRATEK	70
8.1	SEZNAM OBRÁZKŮ	70
8.2	SEZNAM TABULEK	70
8.3	SEZNAM GRAFŮ	70
8.4	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	71
	PŘÍLOHY	72

1 Úvod

Otázka bezpečnosti je významným problémem, který jednotlivé obce řeší různými způsoby. Jednou z nejvýznamnějších institucí je v tomto kontextu obecní policie. Policejní správa tvoří samostatný úsek veřejné správy, který má primárně bezpečnostní funkce. Celou oblastí policejní správy se prolíná problematika veřejného pořádku – jde o neurčitý právní pojem, který není definován v žádném právním předpisu, obecně jej však lze charakterizovat jako soubor pravidel, norem a hodnot, které jsou považovány za základní pro udržení společenského řádu a stability v určitém společenství nebo státě. I přes nejasné legislativní pojetí jde o velmi důležitý pojem či hodnotu, která je smyslem zřizování a fungování obecní policie jako takové.

Obecní policie je fakultativním institutem obce, což znamená, že obec není povinna ji zřídit – jde o orgán, který může být kdykoli zřízen nebo zrušen zastupitelstvem obce v rámci samostatné působnosti formou obecně závazné vyhlášky obce. Dle toho, jestli tuto policii zřizuje obec, město nebo městys, je rozlišována policie obecní, městská, nebo obecní policie městyse. Tyto komunální policie disponují totožnými pravomocemi. Smyslem obecní policie je zejména eliminovat nežádoucí jevy, které zapříčiňují narušování veřejného pořádku a ohrožují bezpečnost občanů a jejich majetku. Obecní policie obvykle spolupracuje s dalšími složkami místní správy a s Policií České republiky, aby zajistila koordinovaný přístup k zajištění bezpečnosti a ochrany veřejného pořádku.

Zatímco větší obce a města využívají možnosti zřídit vlastní obecní, respektive městskou policii, která se ve spolupráci se státní Policií České republiky snaží o udržení bezpečnosti a pořádku ve městech a v některých obcích, zejména menší obce řeší zajištění bezpečnosti prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy, jejímž obsahem je pronájem obecní policie. Veřejnoprávní smlouva je pro tyto obce cestou, jak se vyhnout nutnosti vynaložení nemalých nákladů na zřízení obecní policie. Ačkoli tuto otázku řeší mnoho obcí v České republice, v odborné literatuře není dostatečně komplexně zpracována otázka nákladnosti a výhodnosti uvedených způsobů zajištění fungování obecní policie.

Právě vědomí této nedostatečné úpravy problematiky nákladnosti a výhodnosti založení vlastní obecní policie v porovnání se zajištěním služeb strážníků prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy bylo podnětem pro výběr tématu této diplomové práce. Práce může v tomto kontextu pomoci menším obcím v rozhodování o tom, jakým způsobem zajistit na svém území činnost obecní policie.

2 Cíl práce a metodika

V následujících podkapitolách jsou představeny stanovené cíle a metodika, prostřednictvím které jich je dosaženo.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je komparovat vynaložené náklady vybrané obce na založení vlastní obecní policie a nákladů na zřízení veřejnoprávní smlouvy. Dílčím cílem je zjistit veřejné mínění občanů ve vybraných obcích ohledně veřejnoprávní smlouvy o výkonu činnosti ze strany městské policie Hradec Králové. Těchto cílů je dosaženo prostřednictvím analýzy relevantních zdrojů (např. právních předpisů, platových tabulek apod.) a dotazníkovým šetřením. Praktickým přínosem práce je v této souvislosti zjištění, zda se menším obcím vyplatí investovat finance do zřízení vlastní obecní policie, nebo zda je pro ně výhodnější a efektivnější zajistit si tuto oblast veřejnoprávní smlouvou.

Formulované cíle byly konkretizovány prostřednictvím následujících výzkumných otázek:

- VO1: Je pro oslovenou obec uzavření veřejnoprávní smlouvy o zajištění činnosti obecní policie méně nákladné než založení vlastní obecní policie?
- VO2: Je většina respondentů, žijících ve vybrané obci nacházejících se v okrese Hradec Králové, která má s tímto městem uzavřenou veřejnoprávní smlouvu, se službami Městské policie Hradce Králové spokojena?
- VO3: Uvítala by většina respondentů z vybrané obce vyšší dohled nad měřením rychlosti projíždějících vozidel?

2.2 Metodika

Členění práce respektuje metodiku IMRAD, kdy je po uvedení do tématu věnována pozornost popisu postupu a metod, které jsou použity při sběru a analýze dat. Teoretická východiska na základě analýzy relevantních zdrojů zpracovávají témata veřejné správy (její historie a legislativy), obecní policie (její historie, zařazení do veřejné správy, místní a věcné příslušnosti a oprávnění a povinností strážníků) a veřejnoprávních smluv (jejich definice, druhů, historie, procesu uzavírání, změn a rušení). V teoretické části je pracováno se souvisejícími literárními zdroji a s právními předpisy, které se týkají činnosti obecní policie. Stěžejní metodou je zde analýza relevantních zdrojů a syntéza zjištěných poznatků do

podoby souvislého odborného výkladu. Následně jsou prezentovány výsledky vlastní práce, v případě této závěrečné práce se jedná o analýzu zdrojů vypovídajících o nákladnosti založení vlastní obecní či městské policie vůči jejímu zajištění prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy a o analýzu dat vzešlých z dotazníkového šetření mezi obyvateli vybrané obce, která má uzavřenou veřejnoprávní smlouvu, jejímž předmětem je zajišťování konkrétních činností Městskou policií Hradec Králové.

Pro praktickou část je využit kvalitativní i kvantitativní výzkum. Úvodem kvalitativní části je představeno město Hradce Králové, okolní obce a městská policie Hradce Králové. Zde se autor zaměřuje primárně na obce mající uhrazenou veřejnoprávní smlouvu s danou městskou policií. Dále je zde uskutečněna komparace veřejnoprávních smluv z hlediska jejich financování s možností založení ze strany vlastní obecní policie. V tomto kontextu je využita zejména metoda analýzy dokumentů, vzešlých z činnosti správy města Hradec Králové a dalších relevantních subjektů. Pro účely srovnání byly využity následující informace a dokumenty:

- položky v rozpočtu města Hradec Králové týkající se městské policie
- veřejnoprávní smlouvy obcí, kterým Městská policie Hradec Králové zajišťuje služby
- vyčíslení nákladů na založení vlastní obecní policie (v počtu dvou strážníků) u vybrané obce na základě následujících informací:
 - mzdové náklady (nároková a nenároková část mzdy)
 - náklady na rekvalifikační kurz strážníka včetně stravného a náhrady mzdy
 - náklady na výstroj nového strážníka

Náklady na založení vlastní obecní policie jsou porovnány s náklady spojenými s činností obecní policie na základě veřejnoprávní smlouvy – tyto náklady jsou pro účely komparace upraveny tak, aby vyjadřovaly náklady za osmihodinový výkon strážníků. Poměr mezi náklady na založení vlastní obecní policie a náklady spojenými s veřejnoprávní smlouvou jsou tedy vypočteny dle následujícího vzorce (1):

(1)

$$x = \frac{\textit{náklady na zřízení obecní policie za rok}}{\textit{náklady spojené s veřejnoprávní smlouvou (za 8hodinový výkon) za rok}}$$

Dále je zde proveden kvantitativní výzkum v podobě dotazníkového šetření zabývajícího se veřejným míněním občanů ohledně spokojenosti s činností městské policie,

kteřá dohlíží na dodřžování právních předpisů. Výhodou zvoleného výzkumu je menší časová náročnost samotné realizace, možnost oslovení vyššího počtu respondentů, statistické zpracování získaných dat či vyvozování závěrů získaných z analýzy shromážděných dat prostřednictvím dedukce. Veškeré kroky týkající se realizace výzkumné části mají promyšlenou organizaci a posloupnost za účelem zajištění přesných, objektivních a úplných závěrů (Průcha, 2014, s. 107).

Dotazníkové šetření se zaměřilo na obyvatele obce Předměřice nad Labem, jelikož obce Běleč nad Orlicí a Černilov mají s městem Hradec Králové uzavřenou veřejnoprávní smlouvu, jejímž hlavním předmětem jsou odchytové záležitosti, bylo by tedy nerelevantní zjišťovat u těchto občanů míru jejich spokojenosti s činností městské policie. Aby bylo zajištěno, že se šetření zúčastní pouze občané Předměřic nad Labem, byla na úvod dotazníku umístěna filtrační otázka. Celkem bylo rozdáno sto dotazníků, z nichž bylo 78 navraceno vyplněných – návratnost dotazníku tedy činila 78 %. Z tohoto počtu bylo nutné 11 dotazníků vyřadit, jelikož nebyly kompletně vyplněné. Z 67 kompletně vyplněných dotazníků byly čtyři z vyhodnocení vyloučeny, jelikož respondenti ve filtrační poloze uvedli, že aktuálně nežijí v Předměřicích nad Labem. Celkem tedy bylo vyhodnoceno 63 dotazníků.

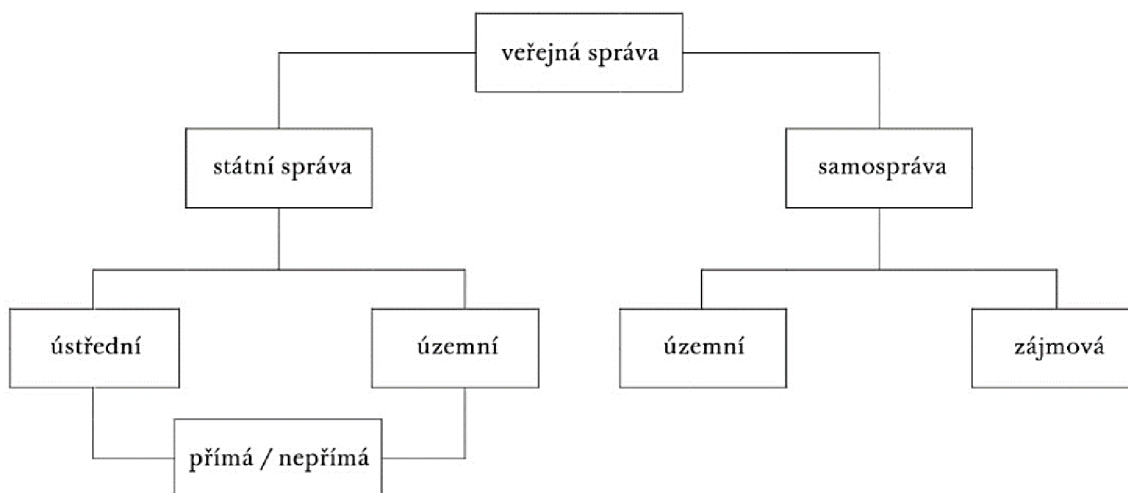
První část otázek v dotazníku je obecná, dotazující se například na pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondenta. Ve druhé části jsou otázky již zaměřeny na spokojenost odpovídajících jedinců s výkonem městské policie. Otázky jsou sestaveny tak, aby bylo možné jejich prostřednictvím zodpovědět stanovené cíle a výzkumné otázky. Odpovědi na tyto otázky jsou formulovány prostřednictvím Likertovy škály, která slouží zejména pro měření postojů. Likertova škála je složena z výroků na škále reprezentující míru souhlasu. Výhodou Likertových škál je, že obstarávají číselná data, která je možné relativně snadno zpracovat (Hayes, 1998, s. 112). Získaná data jsou následně interpretována do přehledných grafů a tabulek prostřednictvím softwarových aplikací v podobě Microsoft Office Excel 2010 a Microsoft Office Word 2010.

3 Teoretická východiska

V teoretické části jsou prezentována teoretická východiska práce, týkající se pojmů veřejné správy, obecní policie a veřejnoprávních smluv. Následující text je vypracován na základě analýzy relevantních zdrojů, jako jsou odborná literatura a právní předpisy.

3.1 Veřejná správa

Pro pojem veřejné správy neexistuje legislativní definice, nicméně odborná literatura (např. Valeš, 2006, s. 13; Kruntorádová, 2015, s. 19) se shoduje na tom, že se jedná o „správu veřejných záležitostí vykonávanou ve veřejném zájmu“. Veřejnou správu realizují veřejnoprávní subjekty, které ji vykonávají jakožto právem uloženou povinnost. Za veřejnoprávní subjekty jsou považovány stát a ty nestátní subjekty, které stát zmocnil výkonem veřejných záležitostí. Dle těchto subjektů je pak diferencována státní správa, veřejná samospráva a ostatní veřejná správa. Zjednodušeně lze tedy konstatovat, že veřejná správa je členěna na státní správu a samosprávu, jak je vizualizováno na následujícím Obr. 1 (Horzinková, Novotný, 2010, s. 13-14).

Obr. 1: Členění veřejné správy
Zdroj: Kruntorádová, 2015, s. 20

Tittelbachová (2011, s. 49) upozorňuje, že východiskem pro definici veřejné správy je termín „správa“, který je možné chápat jako „soubor činností, které mají záměrný charakter, jsou uskutečňovány v relativně trvale organizovaných celcích a v objektivně vymezeném rámci“. Veřejná správa je přímo závislá na politice a je vymezena okruhem činností, které vykonává, a správními úřady, úředními osobami a dalšími subjekty, které jakožto

organizační jednotky veřejné správy vykonávají úkony správní povahy na základě pověření. V současné době není vykonavatelem veřejné správy pouze stát, ale široké spektrum subjektů z veřejného i soukromého subjektu – v tomto kontextu se již pro popis veřejné správy nevyužívá pojem vládnutí (*government*), ale správa věcí veřejných (*governance*).

Jedním ze subsystémů veřejné správy je státní správa, která je vykonávána správními orgány státu. Stát vykonává státní správu buď přímo, nebo nepřímo prostřednictvím územních samosprávných celků v rámci přenesené působnosti. V čele státní správy stojí vláda ČR, koordinující činnost ústředních správních úřadů a specializovaných orgánů státní správy (ČNB, ČSÚ apod.) a zodpovídající se Poslanecké sněmovně ČR (Šimíček, Hloušek, 2004, s. 254). Druhým subsystémem je pak samospráva (veřejná samospráva), jejíž nejrozsáhlejší formou je územní samospráva. Veřejná samospráva v České republice je systém samosprávných územních celků, které mají určitou míru autonomie a pravomocí při správě svých území a záležitostí týkajících se svých občanů. Hlavním cílem veřejné samosprávy je poskytovat občanům služby na místní úrovni a řídit záležitosti, které jsou blízké jejich každodennímu životu. Územní samospráva se dělí na dva stupně – obce (základní samosprávné celky) a kraje (vyšší územní samosprávné celky). Samospráva je nezávislá na státní správě a je vykonávána vlastním jménem a vlastními prostředky (Tittelbachová, 2011, s. 50).

Z tohoto výkladu lze dovodit, že česká veřejná správa funguje jako smíšený model, kdy státní správu vykonávají kromě státu i samosprávy. Dle míry přenesené působnosti se obce člení na ty se základní působností (to jsou všechny obce) a na ty s rozšířenou působností, které vykonávají kromě základní působnosti i působnost obce s pověřeným obecním úřadem. Vedle státní správy vykonávají obce a kraje i agendy v rámci samostatné působnosti, do které státní subjekty nevstupují (Kruntorádová, 2015, s. 57).

3.1.1 Historie veřejné správy

Historie veřejné správy může být pomůckou pro pochopení jejího současného stavu. V současném slova smyslu se veřejná správa začala rozvíjet po roce 1848 – poprvé byla upravena v tzv. oktrojované ústavě z roku 1849, kde byla stanovena trojstupňová správa na úrovni zemí, krajů a okresů. Nicméně již roku 1868 byly kraje zrušeny a byla vytvořena dvoustupňová veřejná správa (Mates, Matula, 1999, s. 12; Hendrych, 2009, s. 103).

Po vzniku Československa dne 28. října 1918 byly zákonem č. 2/1918 Sb., o organizaci státní správy, definovány nejvyšší správní úřady (jednalo se de facto

o ministerstva), jejichž vnitřní organizace vycházela z původních rakouských ministerstev. Dále byly zřízeny ústřední orgány jako Nejvyšší účetní kontrolní úřad, Státní úřad statistický a Státní úřad pozemkový. Místní správa, jejíž model byl prostřednictvím tzv. recepčního zákona převzat ze zaniklého Rakouska-Uherska, byla záhy reformována – cílem bylo především zajištění nové úpravy poměrů státní správy k samosprávě, nové rozčlenění správních obvodů a zrychlení a zlevnění správního postupu. Výsledkem byl tzv. župní zákon, který měl platit pro celé československé území s výjimkou Prahy – vnitřní správu měly vykonávat župní a okresní úřady (Schelle, 2008, s. 175-203).

Tento zákon však vstoupil v účinnost jen na Slovensku, načež byl roku 1927 zrušen zákonem, jímž byl opětovně zřízen zemský princip. Území Československa dle tohoto právního předpisu tvořily čtyři země – Čechy, Morava, Slovensko a Podkarpatská Rus. Zákonem č. 125/1927 Sb., o organizaci veřejné správy, byli do čela zemských úřadů postaveni zemští prezidenti a na úrovni okresů stáli v čele okresního úřadu okresní hejtmani. Na úrovni zemí bylo voleno zemské zastupitelstvo a na úrovni okresů okresní zastupitelstvo (Mates, Matula, 1999, s. 20).

Významnou změnu ve veřejné správě vykonávané na našem území vyvolalo uzavření mnichovské dohody, a to především v sudetských oblastech, kde byly vytvořeny venkovské a městské okresy se samosprávnou funkcí. Na celém území nově vytvořeného Protektorátu Čechy a Morava byla vyhlášena okupační vojenská správa, kdy se výkonná moc koncentrovala v rukou německé protektorátní vlády, podřízené říšskému protektorovi. Namísto Národního shromáždění byl konstituován Výbor národního souručenství. Na úrovni zemské působili zemští prezidenti Čech a Moravy, které roku 1942 doplnili němečtí zemští viceprezidenti. Nově byli ustaveni taktéž vrchní zemští radové (Oberlandrat), jimž byli podřízeni okresní hejtmani. Nejvyšší pravomoci měl v rámci protektorátu říšský protektor, který mohl dokonce měnit legislativu. Právní rámec protektorátní správě stanovil výnos Adolfa Hitlera z 16. března 1939, který konstatoval, že „Protektorát Čechy a Morava je autonomní součástí německé říše“ (Čechák, 2004, s. 7-18).

Ačkoli bylo po druhé světové válce Československo obnoveno de facto v předmnichovských hranicích (Podkarpatská Rus byla postoupena Sovětskému svazu), jeho správní systém se značně lišil. Na jeho podobu měla významný vliv Komunistická strana Československa (KSČ), která se nově stala vládní stranou v rámci Národní fronty. První poválečná vláda byla konstituována počátkem dubna 1945 v Košicích. Košický vládní program stanovil jako stěžejní orgány veřejné správy národní výbory, které nahradily obecní,

okresní a zemské orgány. Zemské úřady zanikly a namísto nich vznikly Zemský národní výbor v Čechách a Moravskoslezský zemský národní výbor. Okresní úřady byly zrušeny a namísto nich byly zřízeny okresní národní výbory, stejně tak byly na úrovni obcí, měst a městských obvodů vytvořeny místní, městské a obvodní národní výbory. Národní výbory fungovaly jako orgány státní správy i samosprávy a vykonávaly svou činnost v rámci samostatné i přenesené působnosti (Charbuský, 2007, s. 57).

Po převzetí moci KSČ v únoru 1948 začaly vznikat akční výbory Národní fronty. Po přijetí nové Ústavy abdikoval prezident Beneš, načež byl v dubnu téhož roku zvolen prezidentem Klement Gottwald. Nová Ústava transformovala i veřejnou správu. Národní shromáždění, které mělo tři sta členů volených na šest let, se stalo nejvyšším zákonodárným orgánem, který volil prezidenta. Jeho funkční období bylo sedmileté a do jeho pravomocí patřilo jmenovat vládu, která byla za své kroky odpovědná Národnímu shromáždění. Nositeli státní moci v obcích, okresech a krajích byly národní výbory, které vykonávaly veřejnou správu ve všech jejích oborech (oddělení státní správy a samosprávy v podstatě neexistovalo). Zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, bylo Československo rozčleněno na devatenáct krajů a byly zřízeny krajské národní výbory (Čechák, 2004, s. 56-58).

Dalším významným krokem ve vývoji veřejné správy bylo přijetí Ústavy Československé socialistické republiky v roce 1960, ve které byly jako nejvyšší orgány jmenovány Národní shromáždění, Slovenská Národní rada a Národní výbory, které byly orgány státní moci a správy v krajích, okresech a obcích. Vnitřní uspořádání národních výborů se příliš nezměnilo. V první polovině šedesátých let došlo k redukci počtu krajů a okresů v českých zemích i na Slovensku. Následně došlo roku 1967 k úpravě národních výborů, kdy byla rozšířena jejich působnost (Čechák, 2004, s. 72-78).

Roku 1968 nastala federalizace státu, od 1. ledna 1969 tak vznikla Česká socialistická republika a Slovenská socialistická republika. Zákonodárná moc byla svěřena České národní radě a Slovenské národní radě. Po pražském jaru v období normalizace zůstaly národní výbory stěžejními orgány veřejné správy. Valeš (2006, s. 57-71) vyzdvihuje specifické svázání národních výborů s komunistickým režimem, kdy byly schopné zapojit do správy i svobodný lid namísto nomenklaturních kádřů.

Sametová revoluce roku 1989 otevřela cestu formování současné podoby správní soustavy. Reforma veřejné správy započala bezprostředně po konci komunistického režimu, kdy se státní správa realizovala na třech úrovních (krajské, okresní a místní) prostřednictvím

národních výborů. Demokratizace státu zahrnovala i zrušení těchto národních výborů, decentralizaci veřejné správy a vytvoření samosprávných obcí. Zrušené okresní národní výbory byly nahrazeny okresními úřady, které působily jako orgány státní správy se všeobecnou působností. Roku 1990 došlo k oddělení státní správy a samosprávy, kdy novou podobu obecní správy definovaly zákony č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), a č. 368/1990 Sb., o obecních zastupitelstvech. Obce opětovně získaly své postavení veřejnoprávních korporací, spravujících si své vlastní záležitosti (Dobeš, Janák, Hledíková, 2007, s. 485). Vzhledem k tomu, že krajské národní výbory byly zrušeny bez náhrady, bylo nutné vytvořit kraje – jejich základem se stal zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Roku 2002 byly následně zrušeny okresní úřady – jejich kompetence přešly na obce s rozšířenou působností a na krajské úřady (Kuba, 2008, s. 65).

3.1.2 Legislativní úprava veřejné správy

Veřejné správy se týká řada právních předpisů v rámci českého právního řádu, včetně Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod. Čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR konstatuje, že „státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“. Listina základních práv a svobod pak v ustanovení čl. 2 odst. 2 uvádí, že „státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví“. Na tento ústavněprávní základ následně navazují zákony, které důkladněji stanovují práva a povinnosti samosprávných celků.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) je důležitým právním předpisem, který stanovuje pravidla pro fungování a správu obcí. Tento zákon vstoupil v platnost společně se zákonem o krajích a zákonem o hlavním městě Praze (zákon č. 131/2000 Sb.) v rámci procesu decentralizace a rozvoje veřejné správy v zemi. Obecní zřízení člení obce do tří kategorií – obce, obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) stanovuje pravidla pro fungování krajů jakožto vyšších územních samosprávných celků. Jeho obecným cílem je posílit úlohu krajů jako prostředníka mezi centrální vládou a občany, což umožňuje efektivní řízení a správu území na regionální úrovni.

Dalším důležitým zákonem, který upravuje podstatný segment veřejné správy, je zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, který dle svého ustanovení § 1 upravuje právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu, organizační věci státní služby a další organizační věci, které se týkají zaměstnanců ve

správních úřadech, pracujících v základním pracovněprávním vztahu. Služební poměr je vztah mezi zaměstnancem a státem jakožto zaměstnavatelem – tento pracovněprávní vztah se poměrně značně odlišuje od pracovního poměru řídicího se dle zákoníku práce, a to například tím, že státní zaměstnanec pobírá plat (ne mzdu). Zvláštní legislativní řešení služebního poměru zohledňuje specifické postavení státních zaměstnanců, kteří se musí řídit různými zákonnými omezeními, ale mají i určitá zvýhodnění (Homfray, Klevetová, Staněk, 2020, s. 10-11). Služební poměr upravuje i zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který se týká například Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů a dalších bezpečnostních sborů, které jsou jako takové označeny zákonem.

Výše nebyl představen vyčerpávající výčet všech právních předpisů, které se veřejné správy dotýkají, ale byly zmíněny pouze ty nejdůležitější. Například volby do zastupitelstev územních samosprávných celků upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí (který řeší i volby do zastupitelstev v hlavním městě Praze a jeho městských částech), a zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů. Postavení úředníků územně samosprávných celků je pak upraveno zejména zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, a vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.

V závěru této části je třeba zmínit i komunitární právo, konkrétně Evropskou chartu místní samosprávy, která byla do českého právního řádu implementována prostřednictvím sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy. Evropská charta místní samosprávy je dokumentem, který byl přijatý v rámci Rady Evropy v roce 1985 a stal se klíčovým referenčním bodem pro ochranu a posílení místní samosprávy v evropských zemích. Tato charta byla přijata za účelem uznání důležité role a významu místní samosprávy jako základního pilíře demokratického systému a ochrany lidských práv (Kruntorádová, 2015, s. 21).

3.2 Právomoci obcí

Základem právního postavení obcí v České republice je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Obec vystupuje v postavení veřejnoprávní korporace a je definována jako samosprávné společenství občanů, které zároveň tvoří územní celek. Právomoci jednotlivých obcí lze definovat jako soustavu právně vymezených prostředků,

jimiž jsou realizovány úkoly obce. Jednou z nejdůležitějších pravomocí obce je oprávnění k vydávání vlastních předpisů – obvykle se jedná o obecně závazné vyhlášky, které vydává zastupitelstvo. V oblasti přenesené působnosti obce jde o nařízení obce, která jsou vydávána na podkladě určitého právního předpisu, v jeho mezích a jen v případech, kdy je k tomu obec zmocněna (Průcha, 2011, s. 92-94). Jak vyplývá z usnesení Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 34/06 ze dne 20. února 2007, obce jsou při výkonu samostatné působnosti, tedy i při vydávání obecně závazných vyhlášek, limitovány mezemi, stanovenými obecním zřízením – nemohou tedy v nařízeních obce upravovat otázky, které jsou vyhrazeny jen zákonné úpravě, a nemohou zde ani upravovat záležitosti, které jsou již upraveny předpisy práva veřejného nebo soukromého. Ústavní soud dále konstatoval, že „účelem a funkcí vydávání obecně závazných vyhlášek je správa vlastních záležitostí samostatně, a nelze je spatřovat v pouhé volné reprodukci zákonů týkajících se úkolů státní správy, či dokonce v normování této oblasti“. Pokud obec vydává obecně závaznou vyhlášku, jejímž obsahem jsou právní povinnosti, může tak činit jen v případě výslovného zákonného zmocnění.

Působností obcí se rozumí právně vymezený okruh společenských vztahů a obsah, předmět a rozsah činností, v nichž je pravomoc obce realizována. Působnost obce definuje obecní zřízení pojmy „samostatná“ a „přenesená“. Samostatná působnost je samospráva obce jako taková – jedná se o správu svých záležitostí, ve kterých je obec limitována pouze rámcem zákona. Balík (2009, s. 65) specifikuje, že do samostatné působnosti obce patří takové záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům, nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce. Samostatná působnost je v zákonech definována příkladným výčtem a dále „jako péče v územním obvodu obce v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní vývoj, zejména o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku“. Do samostatné působnosti patří zejména hospodaření obce, program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce, závěrečný účet obce, přezkoumání hospodaření, místní referendum, návrh změn katastrálního území uvnitř obce, změny hranic obce, ustanovování orgánů samosprávy, spolupráce s jinými obcemi a obecní policie.

Přenesená působnost je klasickým výkonem státní správy – jedná se tedy o situaci, kdy obecní a krajské úřady jednají za stát jeho jménem a pod jeho kontrolou například v oblasti ochrany životního prostředí, vydávání občanských průkazů, evidence obyvatel, matriky,

zabezpečení voleb do vyšších zastupitelských orgánů, požární ochrany apod. Nejčastěji se s výkonem nepřímé státní správy lze setkat u stavebního řízení a při vydávání nejrůznějších nařízení k provedení zákonů či při vidimaci a legalizaci. Výkon samostatné působnosti je autonomním aktem, výkon přenesené působnosti je pak vázaným aktem – jinak řečeno je výkon přenesené působnosti obcí podíl obce na výkonu státní správy v rozsahu, v jakém je stát podle míry decentralizace přenesl na obce některými zákony (Kopecký, 2019, s. 107-110). Hendrych (2009, s. 124) připomíná, že do přenesené působnosti může stát velmi výrazně zasahovat – obce jsou totiž povinny řídit se opatřeními kontrolních orgánů, směnicemi ministerstev a usneseními vlády. V obcích je vykonavatelem této nepřímé státní správy zejména obecní úřad v čele se starostou, dále pak případně některé zřízené rady a komise. Přenesená působnost může být vykonávána i právníckými a fyzickými osobami, jimž byl výkon této moci svěřen, například lesní stráž.

Průcha (2011, s. 82) dodává, že výkon práv a povinností v přenesené povinnosti je složitější a komplikovanější než výkon samosprávy, ať již se jedná o náročnost finanční, kvalifikační nebo časovou. Výkon základní státní správy v přenesené působnosti sice vykonávají všechny obce, obce 2. a 3. typu (tedy obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností) mají však této státní správy na starosti více. Obcemi, které nevykonávají ani tento základ, jsou obce, jimž byly takové práva a povinnosti odebrány krajským úřadem a byly delegovány na jinou obec z toho důvodu, že původní obec by nebyla schopna takovou státní správu v přenesené působnosti vykonávat. K přesunu státní správy mezi subjekty může docházet prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy, delegace z rozhodnutí krajského úřadu a delegace z rozhodnutí ministerstva – obcí 1. typu (obce s běžnými obecními úřady) se netýká poslední jmenovaný způsob, jímž se přenáší správa z jedné obce s rozšířenou působností na druhou. Rozhodnutím krajského úřadu je možné obcím 1. typu práva a povinnosti odebrat, nikoli však přidat. V otázce přesunu státní správy u obcí 1. typu tedy zbývá veřejnoprávní smlouva, kterou je přenášen výkon veřejné správy mezi dvěma obcemi na stejné úrovni přenesené působnosti (více se problematikou veřejnoprávních smluv zabývá podkapitola 3.4).

Pravomocí obce je chápán souhrn oprávnění, kterými je obec vybavena, a právních povinností, které jsou obci uloženy pro potřebu plnění úkolů obce. Pravomoci obce jsou vykonávány prostřednictvím orgánů obce, kterými jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány. Hlavním orgánem obce je zastupitelstvo, které je přímo volené. Počet členů zastupitelstva obce je závislý na počtu obyvatel. Zastupitelstvo

obce disponuje řadou pravomocí v oblasti samostatné působnosti, další si může do své pravomoci vyhradit. Výkonným orgánem obce pro oblast samostatné působnosti je rada obce. Rada obce má minimálně pět a maximálně jedenáct členů (počet členů má být lichý a nesmí přesahovat třetinu zastupitelů obce), přičemž je volena tam, kde je počet členů zastupitelstva větší než patnáct. Skládá se ze starosty, místostarostů a členů zastupitelstva. Starosta obce je volen zastupitelstvem, kterému je odpovědný. Starosta prezentuje obec navenek a plní úkoly, které mu stanovuje obecní zřízení, další právní předpisy a rozhodnutí zastupitelstva obce. Místostarosta je představitelem obce a je mu svěřena pozice zastupování starosty. V neposlední řadě obecní úřad zabezpečuje úkoly obce, které jsou úředního charakteru. Dle typu a postavení obce se liší typ obecního úřadu – lze rozlišit obecní úřad v obcích běžného typu, pověřený obecní úřad a obecní úřad obcí s rozšířenou působností (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 126-131).

Dle § 1 odst. 1 zákona o obecní policii je orgánem obce rovněž obecní policie, kterou zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. Pravomocí obecní policie je zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Obecní policie je významným prvkem čistě samosprávních pravomocí obce – je pouze na uvážení obce, jestli obecní policii zřídí (Vetešník, Chauer, Zídka et al. 2013, s. 25-26).

3.3 Obecní policie

Třetí podkapitola se bude zabývat obecní policií, konkrétně její historií, zařazením do systému veřejné správy, místní věcnou působností a oprávněními a povinnostmi strážníků. Obecní policii lze definovat jako orgán obce, který zřizuje a ruší zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly v případě, že tak deklaruje zvláštní zákon. Úkolem obecní policie je zejména zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku v působnosti obce (Janečková, 2019, s. 307). Obecní policie je důležitým prvkem bezpečnostního systému České republiky, který lze charakterizovat jako institucionální nástroj pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky státu, jehož účelem je zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru (Balabán, Pernica et al., 2015, s. 13).

3.3.1 Historie obecní policie

Institut obecní policie, jak jej známe dnes, je výsledkem dlouhého a složitého vývoje – obecně o něm lze konstatovat, že byl nedílně spojen s vývojem státu a státní správy

(Macek, Hájek, 1998, s. 24). Starší literatura k pojmu „policie“ konstatuje následující (Hácha et al., 1934, s. 345):

„Veškerá činnost státu byla od 15. stol. nazývána policií, a to ve smyslu účelovém jako dobrý stav společnosti, o který mají orgány státní udržováním veřejného pořádku, bezpečnosti a péče o blahobyt občanstva usilovati. Od 17. stol. začal se tento široký pojem policie zužovati a to tak, že byly z něho vylučovány nejprve věci zahraniční (*politica*), takže pojem policie omezoval se na činnost uvnitř státu. Z této činnosti vnitřní byly pak později vylučovány *cameralia* (věci finanční), *militaria* (věci vojenské) a věci soudní (*judicialia*) a tak policie zůstala omezena na činnost, která se nyní nazývá vnitřní správou.“

Pojem policie tedy dříve zahrnoval vrchnostenskou činnost i institucionalizovaný subjekt, jinak též policejní (bezpečnostní) sbor. Nebyl tudíž nijak přesně vyhraněný a měnil svůj obsah v souvislosti s dějinným vývojem (Hácha et al., 1934, s. 345). První informace o existenci obecní policie jakožto o organizovaném útvaru nicméně pocházejí již z období starověkého Říma. Takzvané městské kohorty (*cohortes urbanae*), podléhající prefektovi, měly tisíc pět set mužů, jejichž úkolem bylo udržování pořádku uvnitř města. Ve středověku byla se vznikem měst spojená ochrana veřejného pořádku a nutnost strážení majetku. V čele města stál rychtář s neomezenou pravomocí v soudnictví i správě. Už v tomto období si některá města platila žoldnéře, jejichž úlohou bylo strážit městské brány, mosty a udržovat ve městě pořádek. Další rozvoj policejních sborů nastal v období raného novověku, zejména v období osmnáctého a devatenáctého století. Policejní útvary byly součástí městské samosprávy – vedli je kapitáni, kteří byli členy městských magistrátů. K zvláštním kompetencím policejních kapitanů patřila ochrana veřejné mravnosti, zajišťování bezpečnosti dopravy, dohled nad veřejnými zábavními podniky, dozor v divadlech, vystavování cestovních pasů, evidence obyvatelů a cizinců apod. (Macek, Uhlíř, 1997, s. 178-179).

Důležitým mezníkem v činnosti obecní policie byl rok 1918, kdy zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, rozdělil působnost bezpečnostní služby mezi obecnou policií, státní policií a četnictvo. Úlohou četnictva bylo zabezpečovat bezpečnostní službu v terénu mimo obce. V obcích a městech měla tuto úlohu obecní nebo státní policie. Obce i města si ale mohla nadále zřizovat svoje vlastní policejní útvary. V březnu roku 1920 byl vydán zákon č. 165/1920 Sb., jímž se vláda zmocnila zřizovat státní

policejní úřady. Další relevantní právní předpis byl vydán v červnu 1922 – jednalo se o zákon č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti, jímž se u státních úřadů zřizovaly uniformované a neuniformované sbory stráže bezpečnosti (Macek, Uhlíř, 1999, s. 39-40). V březnu 1936 bylo v reakci na nacistické nebezpečí vydáno vládní nařízení č. 51/1936 Sb., o organizaci policejní správy a služby a o některých jiných opatřeních v oboru vnitřní správy, které vládě umožnilo stanovit podmínky potřebné pro ustanovení členem obecní stráže bezpečnosti. Podstatnou změnu iniciovalo vládní nařízení č. 250/1942 Sb., o obecní výkonné policii, které stanovilo, že obce s více než deseti tisíci obyvateli jsou povinny zřídit a udržovat obecní výkonnou policii. Ta se členila na uniformovanou a neuniformovanou a byla podřízena obecnímu starostovi a jeho pověřeným zástupcům, politickým úřadům a ministru vnitra (Macek, Uhlíř, 2001, s. 57-85). Tento předpis byl však zrušen zákonem č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti, jímž byl zřízen Sbor národní bezpečnosti jako výkonný orgán správních úřadů národní bezpečnosti. Dle ustanovení § 6 odst. 1 tohoto zákona byl sbor tvořen mimo jiné z příslušníků bývalého četnictva, bývalého sboru uniformované státní policie, kriminální služby a bývalé obecní výkonné policie. Institut obecní policie tak de facto zanikl (Macek, Uhlíř, 2011, s. 39).

Zákon č. 149/1947 Sb. byl brzy nahrazen zákonem č. 286/1948 Sb., o národní bezpečnosti, který zpřesnil postavení příslušníků Sboru národní bezpečnosti a vymezil postavení jiných bezpečnostních sborů, například polních a lesních hlídačů a také spolehlivých občanů, kteří měli (při určitém zákonem definovaném označení) obdobná práva a povinnosti jako příslušníci Sboru národní bezpečnosti – dle následujícího nařízení ministra národní bezpečnosti č. 31/1952 Sb., o zevním označení členů Pomocné stráže veřejné bezpečnosti, se tito občané nazývali Pomocná stráž veřejné bezpečnosti (Macek, Uhlíř, 2011, s. 39-95). V následujícím období byly tyto předpisy postupně novelizovány. Důležitým předpisem bylo nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1972 Sb., o inspekcích veřejného pořádku národních výborů, dle kterého mohly být zřízeny inspekce veřejného pořádku k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku ve městech Praha, Brno, Ostrava a Plzeň, dále v městech s více než čtyřiceti tisíci obyvateli a v obcích, které byly lázeňským místem. V řadě svých kompetencí se inspekce veřejného pořádku podobala současné obecní policii. Tato organizace byla zrušena zákonem č. 367/1990 Sb., o obcích, tedy tzv. obecním zřízením (Schelle, Tauchen et al., 2016, s. 553-555).

Historie a vývoj obecní policie byl završen přijetím zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, který byl až do současné doby mnohokrát novelizován. Tento zákon vznikl

v souvislosti s politickými změnami na konci roku 1989, které způsobily pád komunistického zřízení a vznik demokratického státu. Sbory národní bezpečnosti měly být transformovány na apolitickou policejní instituci sloužící veřejnosti a chránící mladou demokracii. Obecní zřízení v ustanovení § 37 svého původním znění v návaznosti na tento právní předpis stanovovalo, že obecní zastupitelstvo je oprávněno zřídit na základě zvláštního zákona obecní policii k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku (Macek, 2008, s. 74).

3.3.2 Zařazení do veřejné správy

Obecní policie (ve městech, statutárních městech a v Praze se obecní policie nazývá městskou policií) je společně s policií státní řazena do oblasti veřejné správy jakožto policejní správa, obecněji správa bezpečnostní (Polián, 2001, s. 69). Dle Jurníkové (2009, s. 26) lze policejní správu definovat jakou soubor činností policejních orgánů, „jimž zákon ukládá úkoly ochrany ve věcech bezpečnosti a veřejného pořádku“. Dle této autorky lze takové aktivity označit za subsidiární, jelikož bezpečnost a pořádek jsou policejními orgány zajišťovány pouze tehdy, pokud předmětné úkoly nespádají do působnosti jiných institucí.

Obecní policie je dle obecního zřízení zvláštním orgánem obce, nemá tedy právní subjektivitu. Strážníci obecních policií jsou zaměstnanci obcí – zde vidíme rozdíl oproti příslušníkům Policie ČR, kteří jsou ve služebním poměru. Obce zřizují obecní policii v rámci své samostatné působnosti formou závazné vyhlášky zastupitelstva obce. Jak konstatuje zákon o obecní policii ve svém ustanovení § 1 odst. 2, „obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon“ (Šebesta, 2018, s. 1-5). Strážníci obecní policie spolupracují s komisemi, odbory a odděleními obecního úřadu, kdy často vystupují jako oznamovatelé zjištěných přestupků nebo správních deliktů a osob z nich podezřelých, pokud nejsou oni sami kompetentní k řešení (Macek, Hájek, 2003, s. 45).

V některých případech vystupuje obecní policie také jako správní orgán – v tomto kontextu se na její rozhodování o právech nebo povinnostech vztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který stanovuje, jak mají orgány veřejné správy postupovat při výkonu veřejné moci. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, pak dává obecní policii zúženou procesní působnost, projevující se jako oprávnění ukládat správní tresty ve formě pokuty nebo napomenutí (Masařík, Kricner, 2018, s. 166).

3.3.3 Místní a věcná příslušnost

Místní působnost říká, kde bude předmětná právní norma působit – v souvislosti s obecní policií se jedná o území, na kterém může operovat. Zákon o obecní policii umožňuje, aby byla oblast působnosti rozšířena veřejnoprávní smlouvou i na katastrální území jiné obce, která obecní policií nedisponuje (§ 3a odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb.). Podmínkou (mimo jiné) je, že musí jít o obce v témže kraji. Obecní policie tedy působí v (§ 1 zákona č. 553/1991 Sb.):

- obcích, částech obcí a městysů;
- obcích, které jsou městy nebo statutárními městy;
- hlavním městě Praze;
- na základě veřejnoprávní smlouvy na území jiné obce či obcí, které jsou smluvními stranami této smlouvy.

Ustanovení § 3b zákona o obecní policii opravňuje starostu obce, na jejímž území je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, nebo stav ohrožení státu, případně pokud se na území obce pořádá veřejnosti přístupná sportovní, kulturní či jiná obdobná společenská akce, kde je možné předpokládat účast většího počtu osob, uzavřít se starostou jiné obce veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí strážníků. Zákon o obecní policii nestanovuje žádné rozdíly v kompetencích obecních policií dle toho, kde působí. Na oprávnění obecní policie tedy nemá vliv například to, že je sídlo obecní policie v obci s rozšířenou působností (Šebesta, 2018, s. 30-34).

Věcná působnost určuje právní rámec s konkrétními úkoly – v souvislosti s obecní policií jde o záležitosti, které zmiňuje ustanovení § 2 zákona o obecní policii, konkrétně:

- přispívání k ochraně a bezpečnosti osob a majetku;
- dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití;
- dohled nad dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení obce;
- podíl na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích;
- podíl na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění;
- podíl na prevenci kriminality v obci;
- dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci;
- odhalování přestupků, jejichž projednání je v působnosti obce;

- poskytování údajů o obecní policii za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvem vnitra.

Nicméně jsou i další právní předpisy, stanovující úkoly a kompetence strážníků obecní policie, například zákon o provozu na pozemních komunikacích. Aby mohla obecní policie své úkoly plnit, musí kooperovat s Policií ČR, státními orgány, orgány územních samosprávných celků, vojenskou policií, mysliveckou stráží apod. (Vetešník, Jemelka, 2009, s. 542). Obecní policie představuje klíčového aktéra v oblasti veřejného pořádku (MV ČR, 2011, s. 17).

V oblasti přispívání k ochraně a bezpečnosti majetku a osob dominuje spíše Policie ČR – obvykle má totiž protiprávní jednání povahu trestné činnosti, která je v působnosti Policie ČR. Kompetence obecní policie tak leží zejména na úrovni prevence nebo sankce. Dle zákona o přestupcích je obecní policie v oblasti ochrany majetku oprávněna projednávat přestupky proti majetku formou příkazu. Strážníci mohou dle ustanovení § 24b zákona o obecní policii pořizovat zvukové, obrazové či jiné záznamy, nutné pro plnění jejich úkolů, z míst veřejně přístupných, popřípadě též záznamy o průběhu zákroku či úkonu. Strážníci mají rovněž přístup ke kamerovým systémům obce, díky kterým mohou operativně zakročit v případě protiprávního jednání (Vetešník, Jemelka, 2009, s. 542). Do působnosti obecní policie spadají například následující přestupky:

- přestupky proti veřejnému pořádku;
- přestupky proti veřejnému soužití;
- přestupky proti majetku;
- přestupky podle zákona o silničním provozu;
- přestupky podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek;
- přestupky podle zákona o pozemních komunikacích;
- přestupky podle zákona o silniční dopravě;
- přestupky podle školského zákona aj.

Důležitou oblastí, kam obecní policie zasahuje, je dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití. Strážníci řeší například ublížení na cti, zesměšnění, hrubou urážku, ublížení na zdraví, vyhrožování újmou na zdraví apod. Specifikem těchto přestupků je, že některá řízení o přestupku mezi osobami blízkými (např. sourozenec, manžel, partner, rodič, dítě apod.) je možné zahájit pouze se souhlasem osoby, která byla přímo postižená spáchaným přestupkem (Strakoš, 2019, s. 190).

V souvislosti s dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení obce je třeba upozornit na skutečnost, že tyto vyhlášky a nařízení typicky cílí na ochranu veřejného pořádku a zabezpečení místních záležitostí, jako je například zákaz některých činností (konzumace alkoholu apod.) na veřejných prostranstvích, dále na ochranu veřejného prostředí, organizace sportovních nebo kulturních akcí atd. Obecní policii náleží i dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci, tedy zejména na náměstích, ulicích, chodnících, v parcích a dalších prostorech, které jsou přístupné každému a které slouží k obecnému užívání. V této souvislosti obecní policie řeší například neoprávněný zábor veřejného prostranství (Macek, Hájek, 2003, s. 94).

V oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích se působnost obecní policie částečně překrývá s kompetencemi Policie ČR (Vetešník, Jemelka, 2009, s. 542). Strážník může příkazem na místě řešit přestupky podle ustanovení § 124 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, kdy se řidič dopustí toho, že nedovoleně zastaví nebo stojí s vozidlem na pozemní komunikaci či poruší pravidlo pro chůzi, jízdu na jízdním kole, jízdu nemotorových vozidel, jízdu na zvířatech, vedení a hnaní zvířat a pravidla pro užívání osobního přepravníku. Příkazem na místě může strážník řešit i přestupky dle ustanovení § 125e zákona o silničním provozu, mezi které patří například překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci i mimo obec, držení telefonu při jízdě, jízda „na červenou“, nezastavení vozidla před přechodem pro chodce (v případech, kdy je řidič povinen tak učinit), ohrožení chodce na přechodu, nedání přednosti v jízdě apod.

Vetešník a Jemelka (2009, s. 542) akcentují roli obecní policie při prevenci kriminality v obci. Prevenci kriminality lze charakterizovat jako cílenou, plánovanou, koordinovanou a komplexní aktivitu, která směřuje k předcházení páčání kriminality a ke snižování obav z ní. Jak je obecně známo, prevence je ekonomicky méně nákladná než řešení již vzniklých problémů, proto jsou preventivní aktivity obecní policie velmi významné. Mezi objekty této prevence patří kriminogenní faktory, konkrétněji příčiny a podmínky kriminality, sociální prostředí, potenciální i reální pachatelé trestné činnosti a potenciální i reálné oběti trestných činů. Je třeba dodat, že každá obec je v tomto ohledu odlišná – zatímco někde je třeba intenzivně řešit drogovou scénu, jinde jsou hlavním problémem kapesní zloději. Proto je třeba prevenci kriminality zaměřit na konkrétní problematiku, která je v dané obci aktuální.

3.3.4 Oprávnění a povinnosti strážníků

Zákon o obecní policii ukládá strážníkům mnoho povinností – vyzdvihnout lze skutečnost, že strážníci musí při plnění svých úkolů dbát cti, vážnosti a důstojnosti všech osob včetně své vlastní. Nesmí připustit, aby vznikala v souvislosti s jejich aktivitami komukoli bezdůvodná újma a aby případný zásah do práv a svobod jiných osob překročil míru, která je nutná k dosažení účelu, který zákrok nebo úkon sleduje. Dále mají strážníci povinnost poučit osoby, proti kterým případný zákrok či úkon směřuje, o jejich právech (pokud to okolnosti umožňují). Důležitou povinností je i poskytnutí pomoci každému, kdo o ni požádá, a to v rozsahu jejich oprávnění a povinností (§ 6 zákona č. 553/1991 Sb.).

Strážníci jsou ve své pracovní době povinni zakročít (případně provést úkon nebo jiné opatření), pokud je páchán trestný čin nebo přestupek, případně pokud mají důvodné podezření z páchání trestného činu nebo přestupku. Mimo pracovní dobu mají strážníci povinnost provést zákrok či učinit jiné opatření, pokud je páchán trestný čin či přestupek, nebo v situaci bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo majetku. V rámci svých zákroků strážníci používají výzvy dle zákona, přičemž takovou výzvu uvozují slovy „Jménem zákona!“ (§ 7 zákona č. 553/1991 Sb.). Existují však situace, za kterých strážník povinnost zákroku či úkonu k plnění úkolů obecní policie nemá. Jde například o stav, kdy je strážník pod vlivem léků, které snižují jeho schopnost jednat, pokud nebyl k provedení daného zákroku odborně vyškolen, když není šance zákrok úspěšně dokončit, nebo pokud by strážník předmětným úkonem mařil úkoly bezpečnostního sboru (§ 8 zákona č. 553/1991 Sb.). K dalším povinnostem patří nošení stejnokroje včetně identifikačního čísla strážníka a odznaku (§ 9 zákona č. 553/1991 Sb.).

Další povinnosti strážníků obecní policie lze shrnout pod termín „oznamovací povinnost“. Při důvodném podezření ze spáchání trestného činu musí strážníci bez zbytečného odkladu oznámit tuto skutečnost Policii ČR, přičemž místo činu musí zajistit před vstupem nepovolaných osob. Pokud je zde podezření na spáchání přestupku, musí strážníci tento přestupek oznámit příslušnému úřadu, který je v dané věci kompetentní (§ 10 zákona č. 553/1991 Sb.). Podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. e) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, je strážník v postavení úřední osoby, z čehož plyne mimo jiné povinnost vyhotovit úřední záznam při použití donucovacích prostředků nebo služební zbraně (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Tdo 332/2012-21 ze dne 25. dubna 2012).

Kromě řady povinností mají strážníci obecní policie i mnoho oprávnění, které jim přiznává primárně zákon o obecní policii. Dle ustanovení § 11 tohoto zákona je strážník

oprávněn požadovat vysvětlení od osoby, která může přispět k odhalení přestupku nebo jednání vykazujícího znaky přestupku, případně od samotného pachatele. Vysvětlení může strážník vyžadovat i od osoby, která může přispět ke zjištění skutkového stavu věci. V případě, že se osoba k podání vysvětlení bez vážného důvodu nebo dostatečné omluvy nedostaví, má strážník právo ji předvést.

Dále jsou strážníci oprávněni požadovat poskytnutí dat z informačních systémů od mnoha orgánů, zejména od Policie ČR, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, obecních úřadů a Ministerstva vnitra, a to v nezbytném rozsahu. Z informačního systému Policie ČR čerpají strážníci informace o hledaných a pohřešovaných osobách a věcech, totožnosti cizinců, totožnosti osob předvedených na Policii ČR nebo omezených na osobní svobodě a o odcizených motorových vozidlech a registračních značkách. Z informačního systému obecních úřadů obcí s rozšířenou působností mohou strážníci získat:

- informace vztahující se k totožnosti provozovatele motorového nebo přípojného vozidla, jímž byl spáchán přestupek na území obce;
- informace o řidiči podezřelém ze spáchání přestupku na území obce;
- informace o osobě mladší 18 let, které je poskytována sociálně-právní ochrana dětí;
- informace o totožnosti osoby, vůči které obecní policie plní úkoly.

Z informačních systémů obecních úřadů mohou strážníci vyžadovat poskytnutí těchto údajů:

- informace o psech v souvislosti s uhrazením místních poplatků za psa;
- informace o povolení ke zvláštnímu užívání pozemních komunikací, které jsou na území obce;
- informace o povolení ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství v souvislosti s uhrazením místního poplatku za toto užívání.

Z evidence občanských průkazů mohou strážníci vyžadovat poskytnutí informací, vztahujících se k digitálně zpracované podobě občana, kterého strážník vyzval k prokázání totožnosti, a také údaje o ztracených, zničených, odcizených či neplatných občanských průkazech. Z poskytovaných údajů je možné využít pouze takové informace v souvislosti s konkrétním případem, které jsou nutné ke ztotožnění osoby (§ 11a zákona č. 553/1991 Sb.). Ustanovení § 12 odst. 2 zákona o obecní policii obsahuje seznam situací, ve kterých je strážník oprávněn požadovat prokázání totožnosti. Tento právní předpis však neurčuje,

jakým způsobem nebo za pomoci jakých prostředků má občan strážníkovi prokázat svou totožnost – typicky se jedná o předložení občanského průkazu.

Strážník může od každého požadovat věcnou a osobní pomoc, pokud je to nutné pro splnění určitého úkolu obecní policie. Žádaná osoba může poskytnutí pomoci odmítnout pouze ze zákonem stanovených důvodů – jedná se o povinnost mlčenlivosti nebo jinou zákonnou povinnost, případně o to, že by poskytnutím pomoci strážníkovi tato osoba vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou (§ 12a zákona č. 553/1991 Sb.).

Jak již bylo naznačeno výše, za určitých okolností má strážník zákonné oprávnění předvést osobu na Policii ČR – kromě situace, kdy jedinec odmítne prokázat svou totožnost, jde o předvedení hledané nebo pohřešované osoby, případně o předvedení osoby, která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání, které narušuje veřejný pořádek nebo ohrožuje svůj život nebo zdraví, případně život, zdraví či majetek jiných osob, přičemž jí nelze v takovém jednání zabránit (§ 13 zákona č. 553/1991 Sb.).

Mezi další oprávnění strážníka obecní policie patří například oprávnění vyzvat osobu k vydání zbraně a odebrat zbraň (§ 14 zákona č. 553/1991 Sb.), zakázat vstup na určená místa (§ 15 zákona č. 553/1991 Sb.), otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (§ 16 zákona č. 553/1991 Sb.), vyzvat osobu k vydání věci a odejmout věc (§ 17 zákona č. 553/1991 Sb.) a oprávnění ke vstupu (§ 17c zákona č. 553/1991 Sb.).

Služby obecní policie mohou být zřízeny obecně závaznou vyhláškou, případně je možné je zabezpečit prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy s obcí, která má zřízenou vlastní obecní policii. Následující podkapitola se v tomto kontextu bude věnovat problematice veřejnoprávních smluv.

3.4 Veřejnoprávní smlouvy

Třetí podkapitola teoretické části práce se zabývá problematikou veřejnoprávních smluv. Nejprve jsou tyto smlouvy definovány a je ozřejměn jejich význam, načež je stručně popsána historie veřejnoprávních smluv. Následně se již práce zabývá problematikou uzavírání veřejnoprávních smluv, jejich změnami a rušením, druhy těchto institutů a kompetencemi rady a zastupitelstva v souvislosti s obecní policií.

3.4.1 Definice a význam veřejnoprávních smluv

Veřejnoprávní smlouvy jsou dohody uzavřené mezi veřejnými subjekty nebo mezi veřejným subjektem a soukromým subjektem, které spadají do právní oblasti veřejného práva. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve svém ustanovení § 159 odst. 1 definuje veřejnou smlouvu jako „dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva“. Veřejnoprávní subjekty, které vystupují jako jedna ze stran veřejných smluv, jsou obvykle orgány státní správy, samosprávy, veřejné instituce nebo další subjekty s veřejnou mocí. Veřejnoprávní smlouvy mají specifické vlastnosti a jsou podřízeny právním normám veřejného práva. Poskytují právní rámec pro spolupráci mezi veřejnými subjekty a soukromými partnery a definují práva a povinnosti všech stran, podmínky plnění a následky případných porušení dohody (Masařík, Kricner, 2018, s. 79). Sládeček (2009, s. 164) doplňuje, že není rozhodující, zda je jednou ze stran veřejnoprávní smlouvy orgán veřejné správy, ale její veřejnoprávní obsah.

Význam veřejnoprávních smluv spočívá v regulaci vztahů mezi veřejnými subjekty a dalšími účastníky, zejména soukromými subjekty. Tyto smlouvy jsou uzavírány ve veřejném zájmu a slouží k naplnění úkolů veřejné správy. Mohou se týkat široké škály oblastí, jako jsou infrastruktura, zdravotnictví, vzdělávání nebo poskytování veřejných služeb. Uzavírání veřejnoprávních smluv má za cíl zajistit transparentnost a odpovědnost veřejných subjektů. Tyto smlouvy jsou často podrobeny veřejné kontrole a umožňují sledování využívání veřejných prostředků. K tomu má napomoci i skutečnost, že správní orgán, který souhlasil s uzavřením smlouvy, ji musí zveřejnit na své úřední desce (Příkopa, 2018, s. 5).

Veřejnoprávní smlouvy mohou podněcovat rozvoj a investice, a to zejména v oblastech, kde veřejné subjekty spolupracují se soukromým sektorem. Taková spolupráce může zahrnovat například výstavbu infrastruktury, poskytování služeb (např. úklid veřejných prostranství, péče o zeleň apod.) či realizaci velkých projektů. Smlouvy poskytují smluvní stabilitu a jistotu vztahům mezi stranami. Zajišťují, aby veřejné subjekty a soukromí partneři mohli spolupracovat na delší dobu s jasně definovanými pravidly a podmínkami (Hendrych et al., 2012, s. 237-239).

3.4.2 Historie veřejnoprávních smluv

V oblasti veřejnoprávních smluv lze vysledovat vývoj tohoto institutu již od éry Rakouska-Uherska a později za existence tzv. první Československé republiky. Tehdy bylo

rozlišováno mezi veřejnoprávními a soukromoprávními smlouvami, přičemž odlišnosti spočívaly v regulacích, následcích porušení veřejnoprávních smluv ve vztahu k zákonům a ve způsobu řešení sporů vzniklých z těchto smluv. Historie veřejnoprávních smluv zahrnuje i období monarchie, kdy obce měly podle článku VII zákona č. 18/1862 ř. z., Českého obecního zřízení, možnost řešit své záležitosti prostřednictvím smluv o společném výkonu působnosti. V té době bylo možné, že „každá obec může spojit své úsilí s jinou obcí jak v oblasti samostatné, tak přenesené působnosti, aby společně řídily své záležitosti.“ (Příkopa, 2018, s. 13).

Právní rámec tohoto období byl podobný současnosti a umožňoval obcím sdružovat se pro společné vyřizování záležitostí v obou působnostech. Smlouvy o společném výkonu působnosti z té doby měly podobný charakter jako současné veřejnoprávní smlouvy, které se vztahují k přenesené působnosti podle současného § 63 zákona 128/2000 Sb. o obcích (Jemelka, Pondělíčková, Bohadlo, 2013, s. 665). Během první republiky docházelo k vytváření nových správních orgánů a reorganizaci české veřejné správy, což umožňovalo sjednocování obecní samosprávy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Tyto změny přispívaly k demokratizaci celého systému. Existence veřejnoprávních smluv v uvedeném formátu trvala do roku 1948, kdy došlo k zrušení parlamentní demokracie, územní samosprávy a také veřejnoprávních smluv (Příkopa, 2018, s. 14).

V období komunistického režimu nebyly veřejnoprávní smlouvy sjednávány vůbec, jelikož zde nebyly žádné subjekty veřejné správy kromě státu samotného – namísto nich tedy mohly být uzavírány dohody v rámci státu nebo mezi státem a družstevními či společenskými organizacemi. Po listopadové revoluci došlo k obnovení územní samosprávy. Jednotlivé obce mezi sebou nyní mohly uzavírat smlouvy, jejichž obsahem bylo jejich slučování a zabezpečování výkonu přenesené působnosti, a to na základě ústavního zákona č. 294/1990 Sb. a zákona č. 367/1990 Sb., o obcích. Obecná pravidla pro uzavírání veřejnoprávních smluv však byla do českého právního řádu implementována až s reformou veřejné správy roku 2003 – tato úprava však nebyla komplexní a chybělo zde například řešení sporů (Příkopa, 2018, s. 15-17). Další úpravy legislativního řešení veřejnoprávních smluv jsou spojeny s obdobím po roce 2006, kdy byl vydán zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Tato úprava je již mnohem komplexnější, přičemž platí, že pokud není stanoveno jinak, řídí se veřejnoprávní smlouvy správním řádem (Jemelka, Pondělíčková, Bohadlo, 2013, s. 766).

3.4.3 Uzavírání veřejnoprávních smluv

Proces uzavírání veřejnoprávních smluv je v mnoha aspektech podobný legislativní úpravě uzavírání soukromoprávních smluv dle občanského zákoníku – rozdílem je především kogentnost úpravy, která nepřipouští odchýlný projev vůle. Subjekty takového právního vztahu se tedy nemohou dohodnout na jiné variantě úpravy, než jakou stanovuje kogentní právní norma (Skulová et al., 2008, s. 376). Dle správního řádu je návrhem na uzavření smlouvy písemný projev vůle určený jedné či více osobám. Takový návrh musí být dostatečně konkrétní (za určitý je považován takový návrh, který obsahuje minimálně náležitosti stanovené zákonem), přičemž z něj musí vyplývat vůle navrhovatele aktu uzavřít veřejnoprávní smlouvu a být jí vázán (§ 163 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.).

Jak již bylo naznačeno, obecnou úpravu pro uzavírání veřejnoprávních smluv obsahuje správní řád, avšak podrobnosti u konkrétních smluv mohou být dále upraveny speciálními zákony. Správní řád obsahuje i základní zásady pro uzavírání těchto smluv, jako je soulad s veřejným zájmem, zákonnost apod. (Horzinková, Novotný, 2015, s. 361). Návrh smlouvy je účinný od chvíle, kdy je doručen osobě, které je adresován. Navrhovatel může svůj návrh zrušit či modifikovat s tím, že nový projev vůle dojde adresátovi dříve či současně s původním návrhem (§ 163 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb.).

Ustanovení § 163 odst. 3 správního řádu konstatuje, že návrh veřejnoprávní smlouvy může zaniknout třemi způsoby, které jsou vyjmenovány taxativním způsobem, nelze tedy uvažovat o dalších možnostech (Jemelka, Pondělíčková, Bohadlo, 2013, s. 516). Návrh smlouvy zaniká:

- uplynutím (akceptační) lhůty určené k přijetí návrhu;
- pokud nebyla určena lhůta pro přijetí, tak uplynutím přiměřené doby vzhledem k charakteru smlouvy a rychlosti prostředků použitých pro zaslání návrhu;
- doručením odmítnutí návrhu smlouvy navrhovateli.

Jak již bylo konstatováno, veřejnoprávní smlouvy mají obligatorně písemnou formu. Správní řád má navíc požadavek, aby byly projevy vůle všech stran na téže listině. Pokud je text smlouvy rozložen na více stránek, musí být všechny svázaný do jednoho celku – ačkoli zákon nekonkretizuje, co přesně se tímto ustanovením myslí, lze předpokládat, že se jedná například o sešití listů sešíváčkou. Na smlouvu, která nebyla sjednána písemně, se hledí tak, jako by nevznikla. Smlouva musí být opatřena vlastnoručními podpisy smluvních stran (Horzinková, Novotný, 2015, s. 362). Veřejnoprávní smlouva je uzavřena okamžikem

připojení podpisu poslední ze smluvních stran. Pokud nejsou tyto smluvní strany přítomny současně, má se za uzavřenou okamžikem, kdy návrh smlouvy opatřený podpisy ostatních osob dojde navrhovateli (§ 164 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb.).

V některých případech je potřeba, aby s veřejnoprávní smlouvou vyslovil souhlas správní orgán. Smlouva je v tomto případě uzavřena dnem, kdy rozhodnutí o souhlasu nabylo právní moci. Veřejnoprávní smlouva je následně vyvěšena na úřední desce orgánu, který s ní vyslovil souhlas (Horzinková, Novotný, 2015, s. 331). Ondruš (2005, s. 73) uvažuje nad tím, jestli je třeba souhlas správního orgánu získat předem – dochází k závěru, že dle slovního výkladu by tomu tak bylo, jelikož pokud by byl souhlas dán až ex post, jednalo by se o schválení a nikoli o souhlas. Pravděpodobně jde tedy o nepřesnou formulaci zákonodárce a mělo by jít spíše o schválení.

3.4.4 Druhy veřejnoprávních smluv

Odborná literatura diferencuje tři druhy veřejnoprávních smluv dle subjektů, které je uzavírají. Jmenovitě se jedná o smlouvy koordinační, subordinační a smlouvy mezi účastníky dle ustanovení § 162 správního řádu. Poslední jmenovaný druh smluv, nazývaný též jako veřejnoprávní smlouvy smíšené, je někdy podřazován pod subordinační smlouvy (Hendrych et al., 2016, s. 169).

Předmětem koordinačních smluv je výkon veřejné správy. Obě smluvní strany těchto smluv jsou orgány veřejné správy, jako stát, veřejnoprávní korporace, právnické osoby zřízené zákonem, nebo jiné právnické i fyzické osoby, vykonávající některou z činností veřejné správy (Horzinková, Novotný, 2015, s. 358). Koordinální smlouvy mohou mezi sebou uzavírat i samosprávné orgány – konkrétně jde o smlouvy ve věci výkonu veřejné moci v přenesené působnosti. V tomto případě je nutný souhlas krajského úřadu. I tyto smlouvy mají obligatorní písemnou formu. Dalším typem koordinační smlouvy jsou například veřejnoprávní smlouvy o zveřejňování obsahu úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup anebo veřejnoprávní smlouvy týkající se úkolů obecní policie (Hendrych et al., 2016, s. 169-170).

Subordinační smlouvy jsou uzavírány mezi subjektem veřejné správy na straně jedné a fyzickými či právnickými osobami na straně druhé. Podstatou tohoto typu smluv je možnost fyzických a právnických osob vystupovat v rovném postavení se subjektem veřejné správy (Kadečka et al., 2006, s. 383). Příkladem subordinační smlouvy je veřejnoprávní smlouva nahrazující stavební povolení (Hendrych et al., 2016, s. 174-175).

Nakonec smlouvy mezi účastníky dle ustanovení § 162 správního řádu jsou smlouvy, které jsou uzavírány v případě probíhajícího řízení dle ustanovení § 27 odst. 1 druhé části správního řádu – v tomto případě zákon umožňuje uzavřít veřejnoprávní smlouvu o převodu či způsobu výkonu subjektivních práv nebo povinností veřejné povahy, kdy by smluvními stranami byli ti, kteří se účastní předmětného řízení. Se smlouvou musí souhlasit daný správní orgán. Příkladem takové smlouvy je smlouva uzavřená dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, kdy má oprávněný subjekt možnost výkonu svého povolení k nakládání s vodami druhého subjektu (Malast, 2009, s. 343).

3.4.5 Změny a rušení veřejnoprávních smluv

Zákon umožňuje již účinnou veřejnoprávní smlouvu změnit. Postup je obdobný jako při jejím uzavírání – zejména je nutné, aby byla změna realizována na základě dohody mezi smluvními stranami. V případě, že bylo k uzavření smlouvy nutné obdržet souhlas správního orgánu nebo jiné třetí osoby, musí být od těchto subjektů získán souhlas i pro účely změny veřejnoprávní smlouvy. Změna musí nabýt právní moci a být patřičným způsobem zveřejněna (Skulová, 2008, s. 381).

Ukončení veřejné smlouvy se může udát výpovědí, dohodou nebo uplynutím doby. Výpověď je jednostranným úkonem, který je možné podat bez souhlasu správního orgánu i v případě, kdy byl nutný při uzavírání a změně (Příkopa, 2018, s. 63). Zrušení veřejnoprávní smlouvy je upraveno v ustanovení § 167 správního řádu, který stanoví, že zrušení musí předcházet písemný návrh jedné ze stran. Dále zákon uvádí následující výčet důvodů, pro které je možné tento návrh podat:

- pokud tak bylo dohodnuto ve veřejnoprávní smlouvě;
- pokud se podstatně změny poměry, které byly rozhodující pro stanovení obsahu veřejnoprávní smlouvy, a plnění smlouvy tak nelze na smluvní straně spravedlivě požadovat;
- pokud se veřejnoprávní smlouva dostala do rozporu s právními předpisy;
- z důvodu ochrany veřejného zájmu;
- pokud vyšly najevo skutečnosti, které existovaly v době uzavírání veřejnoprávní smlouvy a nebyly smluvní straně bez jejího zavinění známy, a pokud tato strana prokáže, že by s jejich znalostí smlouvu neuzavřela.

Pokud ostatní strany s návrhem na zrušení smlouvy souhlasí, zanikne dnem, kdy je poslední písemný souhlas s návrhem doručen straně podávající návrh. V případě, že byla veřejnoprávní smlouva uzavřena za souhlasu správního orgánu, je ten třeba i při jejím zrušení. Pokud by jedna ze stran s návrhem nesouhlasila, může na žádost jedné ze smluvních stran o zrušení veřejnoprávní smlouvy rozhodnout správní orgán dle ustanovení § 169 odst. 1 správního řádu.

3.4.6 Rada a zastupitelstvo města v souvislosti s obecní policií

Obecní policie je orgánem obce a jako takovou ji může zřídit zastupitelstvo obce k zabezpečování místních záležitostí obecně závaznou vyhláškou. Obecní policii řídí starosta, jejím řízením však může zastupitelstvo pověřit i jiného svého člena. Zastupitelstvo obce však může plněním určitých úkolů při řízení obecní policie pověřit některého ze strážníků, který naplňuje kritéria dle zákona o obecní policii – v dikci § 3 odst. 2 tohoto zákona je podmínkou předložení negativního lustračního osvědčení dle § 8 zákona č. 451/1991 Sb.

Podle ustanovení § 28b zákona o obecní policii může rada obce, která má zřízenou obecní policii, svěřit obecnímu úřadu obce, jejímž je obecní policie orgánem, vedení správního řízení, ve kterém je dána příslušnost obecní policie, a to s výjimkou ukládání pokuty příkazem na místě. Pokud je v takovém případě učiněno podání nebo podnět u obecní policie, předá jej tato obecní policie bez zbytečného odkladu obecnímu úřadu. Toto ustanovení má za cíl usnadnit byrokratickou zátěž u malých obecních policií, které nemají k dispozici patřičné personální vybavení. Obecní úřad může v této souvislosti vést za obecní policii správní řízení především v následujících případech dle správního řádu (Bardoň, 2024, s. 40-41):

- zastavení řízení o zjevně právně nepřipustném podání;
- podnět k přezkumu příkazového bloku a obnova řízení;
- stížnosti.

Dle § 3a odst. 1 zákona o obecní policii může obec, která nezřídila obecní policii, uzavřít s jinou obcí v témže kraji veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této druhé obce vykonávat úkoly stanovené tímto či zvláštním zákonem na území obce, či obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy. Druhý

odstavec téhož ustanovení konstatuje, že veřejnoprávní smlouva vyžaduje k uzavření či změně obsahu souhlas krajského úřadu.

Výše zmíněnou veřejnoprávní smlouvou se jedna obec zavazuje druhé, že jí poskytne obecní policii – tato druhá obec se naopak zavazuje platit za činnosti obecní policie po dobu, na níž se strany dohodnou. Ve smlouvě je definováno, které konkrétní činnosti bude obecní policie vykonávat v obci, která obecní policii nezřídila. Dále smlouva standardně obsahuje den, kdy obecní policie začne vykonávat své činnosti (pokud tento den není definován, má se za to, že obecní policie započne činnost první den následujícího měsíce po uzavření smlouvy), a způsob úhrady za náklady, spojené s výkonem činnosti obecní policie. Po uzavření veřejnoprávní smlouvy je obec povinna ji zveřejnit na úřední desce minimálně na patnáct dní a ve Věstníku právních předpisů kraje (Příkopa, 2018, s. 79).

4 Vlastní práce

Čtvrtá část práce obsahuje empirické zpracování tématu uplatňování a sjednávání veřejnoprávních smluv pro vybrané obce se zaměřením na město Hradec Králové a okolní obce, které mají uhrazenou veřejnoprávní smlouvu s Městskou policií Hradec Králové.

4.1 Město Hradec Králové a místní obce

Hradec Králové je statutárním městem na východě Čech a metropole Královéhradeckého kraje. Ze správního hlediska jde o krajské město a zároveň o obec s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Z důležitých institucí, které v tomto městě sídlí, lze jmenovat například Univerzitu Hradec Králové a okresní a krajský soud. Ve městě také působí krajské ředitelství Policie ČR včetně tří obvodních oddělení a Městská policie Hradec Králové. Podle dat z Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2023) disponuje Hradec Králové 93 506 obyvateli (k 1. 1. 2023).

Město se skládá z dvaceti jedna městských částí a ze stejného počtu katastrálních území. Jedná se o jedno z největších statutárních měst, která nejsou rozčleněna na samosprávné městské části či obvody. Působí zde dvacet pět komisí místní samosprávy. Okres Hradec Králové obsahuje sto čtyři obcí, správní obvod obce s rozšířenou působností pak osmdesát jedna obcí (Burcin, Kučera, Kuranda, 2019, s. 8).

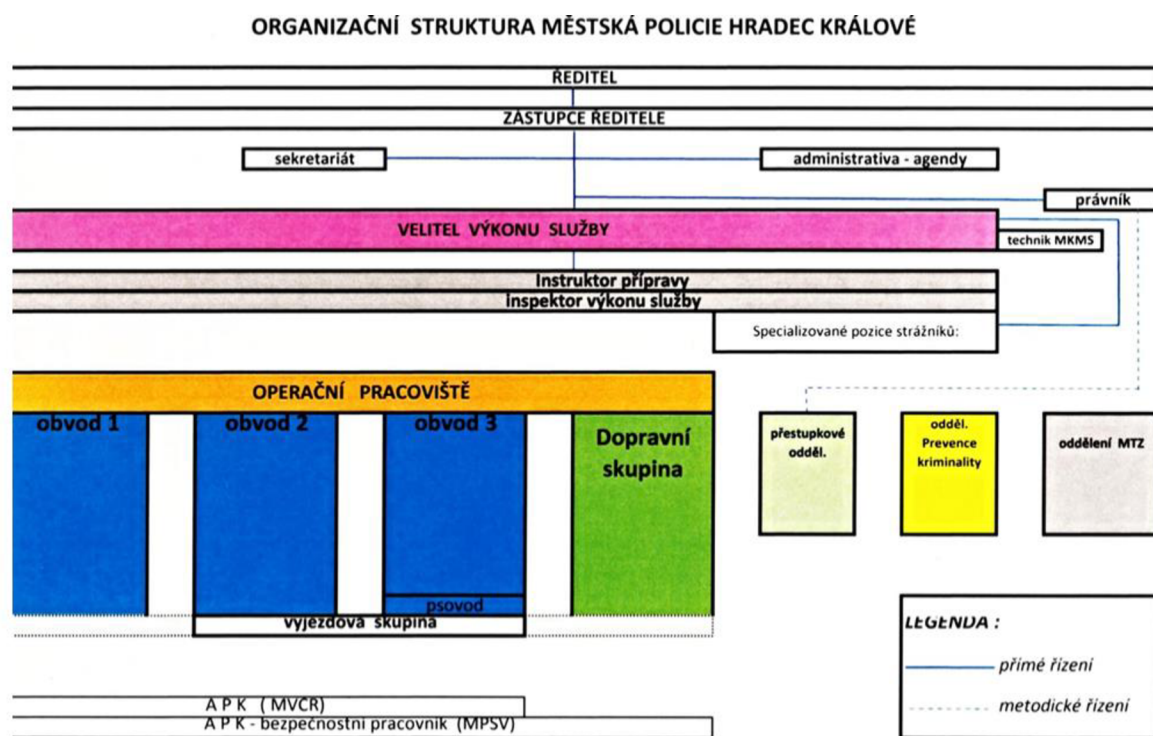

Obr. 2: Územní vymezení správního obvodu obce s rozšířenou působností Hradec Králové
Zdroj: Burcin, Kučera, Kuranda, 2019, s. 8

Mezi obce, spadající do správního obvodu obce s rozšířenou působností Hradec Králové, patří pět měst, kromě Hradce Králové jmenovitě Chlumeck nad Cidlinou, Nechanice, Smiřice a Třebechovice nad Orebem. Tyto obce jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem.

4.2 Městská policie Hradec Králové

Městská policie Hradec Králové je výkonným orgánem města, který zřizuje a ruší zastupitelstvo města Hradec Králové obecně závaznou vyhláškou a který je přímo podřízen primátorovi města. Městská policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti města. Vedle prostředků výpočetní, záznamové a spojové techniky k tomuto účelu využívá i městský kamerový monitorovací systém, který byl uveden do trvalého provozu v roce 1999 (Hradec Králové, 2024).

Obr. 3: Organizační struktura Městské policie Hradec Králové
Zdroj: Hradec Králové, 2024

Městská policie Hradec Králové byla zřízena obecně závaznou vyhláškou č. 1/1992, o zřízení Městské policie Hradec Králové, ze dne 24. února 1992. Tato vyhláška byla v průběhu fungování městské policie nahrazena aktuálně platnou vyhláškou č. 2/1998, o zřízení Městské policie Hradec Králové, která byla doplněna vyhláškou města Hradec

Králové č. 1/2001 a obecně závaznou vyhláškou č. 8/2023. Organizační struktura Městské policie Hradec Králové je uvedena na Obr. 3.

Městská policie tvoří významnou položku rozpočtu města Hradec Králové, a to jak na straně příjmů, tak (a to především) na straně výdajů. V Tab. 1 jsou shrnuty ty části rozpočtu, které se týkají Městské policie Hradec Králové. Z tabulky je patrné, že v roce 2022 činily skutečné příjmy z činnosti městské policie 6 228 900 Kč, skutečné běžné výdaje 92 273 600 Kč a skutečné výdaje na mzdové prostředky 62 090 100 Kč – v součtu se jedná o výdaje ve výši 154 363 700 Kč. Je tedy evidentní, že se zřízením obecní policie jsou spojeny nemalé výdaje, které musí obec vynaložit.

Název položky	Skutečnost 2022	Schválený rozp. 2023	Aktuální rozp. 2023	Návrh rozp. 2024
PŘÍJMY	6 228,9	6 250,0	6 250,0	6 250,0
Přijaté sankční platby	4 423,7	4 000,0	4 000,0	4 000,0
Platby ISP	1 543,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0
Příjmy od obcí za výkon služby MP	262,2	250,0	250,0	250,0
BĚŽNÉ VÝDAJE	92 273,6	109 304,6	113 812,3	114 304,6
Výdaje na platy a ost. osobní náklady	82 652,5	98 898,6	99 567,6	100 499,2
Nákup materiálu a DHDM	4 468,5	3 162,5	6 521,5	5 058,3
Služby	4 068,4	5 396,5	5 962,3	6 589,9
Údržba a opravy	910,6	1 580,0	1 393,9	1 580,0
Ostatní výdaje	173,7	267,0	367,0	577,2
MZDOVÉ PROSTŘEDKY	62 090,1	74 025,8	74 469,0	75 225,8

Tab. 1: Městská policie v rozpočtu města Hradec Králové (v tis. Kč)

Zdroj: Hradec Králové, 2024

Pro srovnání jsou v následující Tab. 2 sumarizovány skutečné příjmy a výdaje vynaložené na Městskou policii Hradec Králové za delší časové období. Skutečné výdaje pro rok 2023 nebyly v době realizace této práce dosud dostupné.

Název položky	2018	2019	2020	2021	2022
PŘÍJMY	6 999,2	6 844,3	5 139,8	5 683,9	6 228,9
Přijaté sankční platby	4 831,2	4 676,3	3 328,8	3 831,9	4 423,7
Platby ISP	1 943,0	1 943,0	1 586,0	1 627,0	1 543,0
Příjmy od obcí za výkon služby MP	225,0	225,0	225,0	225,0	262,2
BĚŽNÉ VÝDAJE	70 386,7	77 699,3	86 329,7	88 933,3	92 273,6
Výdaje na platy a ost. osobní náklady	64 149,9	70 719,8	79 573,9	82 411,1	82 652,5
Nákup materiálu a DHDM	1 745,4	2 332,4	2 726,9	2 076,0	4 468,5
Služby	3 325,4	3 551,1	3 163,7	3 542,4	4 068,4
Údržba a opravy	886,3	872,8	690,9	825,4	910,6
Ostatní výdaje	279,7	223,3	173,9	78,4	173,7
MZDOVÉ PROSTŘEDKY	52 282,7	52 899,1	64 801,0	61 894,2	62 090,1

Tab. 2: Městská policie v rozpočtu města Hradec Králové za roky 2018-2022 (v tis. Kč)
Zdroj: Hradec Králové, 2024

Z Tab. 2 je patrné, že příjmy z činnosti Městské policie Hradec Králové v průběhu uvedených let vykazovaly kolísavý charakter, kdy mezi lety 2018 a 2020 lze sledovat jejich postupné snižování se, načež se od roku 2021 začaly opět zvyšovat, nedosáhly však dosud výše příjmů z roku 2019. Běžné výdaje na činnost městské policie naopak průběžně rostou – mezi roky 2018 a 2022 je možné pozorovat jejich nárůst o 21 886 900 Kč. Mzdové prostředky vykazují s výjimkou roku 2021 rovněž průběžný růst, a to o částku 9 807 400 Kč. Z tohoto srovnání lze vyvodit, že pokud obec založí obecní policii, musí počítat s průběžně se zvyšujícími výdaji, jimž nejsou přímo úměrné příjmy z činnosti obecní policie.

4.3 Obce mající uhrazenou veřejnoprávní smlouvu s městskou policií

Na základě veřejnoprávní smlouvy může městská policie Hradec Králové vykonávat svou činnost i mimo území města, konkrétně se jedná o obce Předměřice nad Labem, Černilov a Běleč nad Orlicí (Hradec Králové, 2024). Na Obr. 4 jsou tyto obce vyznačeny na mapě okolí Hradce Králové.

Obr. 4: Mapa obcí s veřejnoprávní smlouvou s MP Hradec Králové
Zdroj: mapy.cz

V Tab. 3 jsou prezentovány základní údaje o těchto obcích – konkrétně jde o počet obyvatel, vymezení účinnosti veřejnoprávní smlouvy, její předmět, počet strážníků vykonávajících smlouvené činnosti a výše úhrady nákladů. Veřejnoprávní smlouva Běleči nad Orlicí konstatuje, že vzhledem k tomu, že smluvní strany uzavřely smlouvu na žádost statutárního města Hradec Králové v zájmu ochrany jeho majetku a veřejného pořádku na pozemcích v jeho vlastnictví, město Hradec Králové plně kompenzuje jeho náklady spojené s plněním smlouvy.

	Předměřice nad Labem	Černilov	Běleč nad Orlicí
Počet obyvatel	1 911	2 468	405
Účinnost smlouvy	1. 1. 2024 – 31. 12. 2025	1. 1. 2023 – 31. 12. 2025	1. 1. 2024 – 31. 12. 2025
Předmět	úkoly dle zákona o obecní policii měření rychlosti vozidel odchyt zvířat	odchyt zvířat výchovná činnost	úkoly dle zákona o obecní policii odchyt zvířat
Počet strážníků	100	100 (odchyt) 4 (výchova)	100
Úhrada nákladů	256 900 Kč / rok	1 600 Kč / výjezd 13 200 Kč / vých. činnost	plná kompenzace od Hradce Králové

Tab. 3: Základní údaje – obce s veřejnoprávní smlouvou s MP Hradec Králové
Zdroj: ČSÚ, 2023; veřejnoprávní smlouvy jednotlivých obcí s MP Hradec Králové

4.4 Komparace veřejnoprávních smluv s možnostmi založení vlastní obecní policie

Městská policie je financována z rozpočtu městského úřadu jako jeden z útvarů tohoto úřadu. V některých obcích funguje městská policie jako rozpočtová organizace – v takovém případě zase odevzdává všechny vlastní příjmy do rozpočtu zřizovatele, na druhou stranu jsou však z tohoto rozpočtu také hrazeny výdaje na provoz městské policie. Jak je patrné z Tab. 1, výdaje jsou tvořeny zejména náklady na mzdy, na zdravotní a sociální pojištění, provozními náklady, náklady na prevenci kriminality a náklady na investice. V praxi probíhá sestavování rozpočtu městské policie tak, že ředitel městské policie podá návrh rozpočtových výdajů, který je projednán radou a následně i zastupitelstvem. Obvykle činí náklady na městskou policii 1 až 2 % z celkových výdajů rozpočtu obce. Do příjmů městské policie pak patří zejména příjmy z vybraných pokut (především za přestupky proti veřejnému pořádku, za dopravní přestupky apod.) a pojistné náhrady za pracovní úrazy (Pilný, 2000).

Jak již bylo konstatováno, v nákladech na provoz městské policie dominují **mzdové náklady**. Mzda strážníka se skládá z nárokové a nenárokové části a ze zvláštních odměn (Pilný, 2000). **Nároková část** se skládá z pevně stanoveného základu dle tabulky pro odměňování ve veřejné správě (viz Obr. 5) a z příplatku (strážnického, za směnnost, za práci o víkendech a svátcích). Dle vládního nařízení č. 222/2010 Sb. (Příloha A: Seznam povolání a rozpětí platových tříd) je platová třída strážníků minimálně 5. a maximálně 13. Do těchto platových tříd jsou strážníci přiřazováni na základě toho, jak zodpovědnou, významnou a složitou práci vykonávají. V následujícím přehledu je stručná charakteristika jednotlivých platových tříd (Alinče, Tomší, 2015, s. 475-477):

- 5. platová třída (čekatel)
 - provádění úkonů při ochraně veřejného pořádku, osob, majetku a zařízení v obci podle přesně stanovených postupů do doby ukončení školení a odborného výcviku;
- 6. platová třída
 - plnění úkolů obecní policie při ochraně veřejného pořádku, osob a majetku v obci (např. odhalování spektra přestupků v oblasti veřejného pořádku, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, dohledu na přechodu pro chodce, usměrňování provozu na komunikacích apod.);

- 7. platová třída
 - komplexní plnění úkolů při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku v obci;
- 8. platová třída
 - provádění speciálních úkolů (vyžadujících odborné vyškolení a cvičení) při zajišťování veřejného pořádku v obci v souvislosti s výkonem pořádkové služby, řízení zásahů, používání speciálních techniky a zařízení a řešení komplikovaných postupů (např. prevence kriminality, odhalování přestupků a posuzování, zda se nejedná o trestné činy, záchranná kynologie apod.);
 - zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku v obci, řízení směn, koordinace zásahových skupin a určování techniky a taktiky při zásahu včetně zpracování služební dokumentace;
 - koordinace operačních činností obecní policie v operačním dni;
 - provádění kontroly a posuzování výkonu služby zaměstnanců městské policie a navrhování opatření ke zlepšení činnosti obecní policie;
- 9. platová třída
 - zpracovávání závazných metodických pokynů a směrnic k postupům obecní policie;
 - komplexní zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci obce;
- 10. platová třída
 - komplexní zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku se složitou organizační strukturou;
- 11. platová třída
 - tvorba koncepce komplexního zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku ve statutárních městech;
- 12. platová třída
 - tvorba koncepce komplexního zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku ve statutárních městech s členěním městské policie na služebny a další organizační celky;
- 13. platová třída
 - tvorba koncepce komplexního zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku v hlavním městě Praze.

Zařazení do platového stupně je závislé na délce praxe, do které se kromě reálné praxe započítává i tzv. započítatelná praxe, zahrnující vojenskou základní nebo civilní službu, šest let mateřské a rodičovské dovolené a péče o dlouhodobě těžce postižené a zároveň nezletilé dítě. Do praxe je započítána veškerá strážnická praxe, jiná relevantní praxe se započítává maximálně ze dvou třetin (Woff, 2023). Dále je nutné zohlednit minimální a zaručenou mzdu stanovenou nařízením vlády č. 567/2006 Sb., podle jehož § 2 je aktuální minimální mzda 18 900 Kč za měsíc a nejnižší zaručená mzda pro 7. a 8. platovou třídu (relevantní pro strážníky) **21 800 Kč**.

Nenárokovou část platu tvoří osobní ohodnocení strážníka, odměny apod. Zaměstnavatel může strážníkovi obecní policie v souladu s § 7 nařízení vlády č. 341/2017 Sb. určit příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí dle míry rizika, intenzity a doby působení ztěžujících vlivů – výše tohoto příplatku činí 500 Kč až 1 800 Kč měsíčně. Dále může zaměstnavatel strážníkovi dle § 8 odst. 2 nařízení vlády, o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, určit zvláštní příplatek v rozsahu **1 880 Kč až 7 500 Kč**. Tento příplatek náleží zaměstnanci vykonávajícímu práci v pracovních podmínkách spojených s mimořádnou neuropsychickou zátěží, rizikem ohrožení života a zdraví nebo obtížnými pracovními režimy.

Základní platová tabulka

Platový stupeň	Praxe	Platová třída															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	do 1 roku	12140	13040	13990	15020	16130	17350	18680	20130	21710	23390	25280	27250	29410	31770	34340	37130
2	do 2 let	12510	13460	14450	15540	16720	17970	19320	20850	22440	24220	26160	28200	30460	32890	35570	38460
3	do 4 let	12920	13920	14930	16050	17270	18580	20000	21580	23250	25080	27130	29220	31550	34090	36850	39840
4	do 6 let	13340	14360	15450	16590	17880	19230	20700	22330	24060	25980	28070	30230	32660	35300	38190	41280
5	do 9 let	13810	14850	15970	17160	18480	19890	21420	23120	24910	26890	29060	31330	33840	36570	39560	42760
6	do 12 let	14280	15350	16490	17740	19120	20560	22170	23950	25780	27820	30100	32450	35050	37870	40980	44300
7	do 15 let	14740	15890	17070	18360	19770	21290	22930	24780	26720	28820	31180	33620	36300	39250	42460	45910
8	do 19 let	15240	16420	17660	18980	20460	22030	23720	25550	27660	29840	32280	34840	37610	40660	44030	47580
9	do 23 let	15750	16970	18260	19640	21180	22800	24570	26550	28630	30910	33420	36070	38970	42160	45620	49310
10	do 27 let	16320	17570	18890	20320	21930	23600	25400	27500	29660	32000	34620	37380	40390	43670	47290	51080
11	do 32 let	16850	18140	19550	21030	22710	24440	26340	28510	30720	33170	35880	38720	41840	45270	49000	52980
12	nad 32 let	17440	18780	20230	21750	23510	25290	27260	29520	31820	34370	37170	40120	43370	46910	50770	54920

Obr. 5: Platová tabulka č. 1

Zdroj: Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., Příloha č. 1

Další významnou položkou jsou náklady na rekvalifikační kurz strážníka. V Tab. 4 jsou uvedeny náklady pro vzdělávací středisko TRIVIS v Praze. Kurz probíhá 26 dní.

Položka	Náklady (v Kč)
Základní kurz	18 000,00
Zbrojní průkaz	5 000,00
Ubytování	26 250,00
Učebnice	600,00
Večeře (celkem 25 večeří)	3 375,00
Oběd (celkem 26 obědů)	3 510,00
Kolek na zkoušku odborné způsobilosti	1 000,00
Cestovné za jednoho strážníka v Hradci Králové	6 500,00
Poplatek za zbrojní průkaz	800,00
Poplatek za vstupní psychologický posudek v Hradci Králové	2 000,00
Celkem	67 035,00

Tab. 4: Náklady na rekvalifikační kurz

Zdroj: Materiály poskytnuté MP Hradec Králové

K těmto nákladům je třeba připočíst stravné, které se strážníkům v případě pracovní cesty vyplácí. Aktuální výše těchto náhrad je uvedena ve vyhlášce č. 398/2023 Sb. (viz Tab. 5).

Hodiny	Stravné (v Kč)	Počet jídel	Krácení (v %)	Proplacení (v Kč)
5–12	140,00	1 jídlo	70,00	42,00
12–18	212,00	1 jídlo	35,00	137,80
12–18	212,00	2 jídla	70,00	63,60
12–18	212,00	3 jídla	105,00	0,00
18 – více	333,00	1 jídlo	25,00	249,75
18 – více	333,00	2 jídla	50,00	166,50
18 – více	333,00	3 jídla	75,00	83,25

Tab. 5: Náklady na stravu pro strážníka městské policie

Zdroj: Vyhláška č. 398/2023 Sb.

K nutným nákladům patří rovněž náklady spojené s výstrojí nového strážníka, které jsou uvedeny v tabulce v Příloze č. 1 této práce. Tyto náklady, které zahrnují například oděv, obuv, pouzdro na pistoli a zásobník, pouta, slzný plyn, teleskopický obušek, pouzdro na vysílačku a komunikátor a další vybavení, dále ochranné pomůcky, jako je bezpečnostní helma, protiúderové rukavice a balistická vesta apod. – to vše tvoří v součtu **56 821,50 Kč**.

Výše uvedené hodnoty jsou v Tab. 5 aplikovány na vzorový příklad založení obecní policie pro obec Předměřice nad Labem. Vzorový výpočet počítá s tím, že obec bude zakládat obecní policii s následujícími parametry:

- dva strážníci – jedná se o obvyklou praxi obcí této velikosti, navíc aktuálně realizuje výkon v Předměřicích nad Labem ze strany Městské policie Hradec Králové rovněž dvoučlenná hlídka;
- výkon od pondělí do pátku na 8 hodin denně (tj. 2 x 160 hodin měsíčně);
- platové zařazení do 8. platové třídy (ačkoli dle popisu platových tříd výše by strážníkům náležela 7. platová třída, zpravidla je jim přiřknuta 8.), tj. v souladu s IV. skupinou minimální zaručené mzdy min. 21 800 Kč;
- rizikový příspěvek v rozmezí 1 880 až 7 500 Kč – pro vzorový příklad bude započítán průměr těchto hodnot ve výši 4 690 Kč;
- oba strážníci absolvovali rekvalifikační kurz, v jehož průběhu (1 měsíc) jim náležel jakožto čekatelům plat dle 5. platové třídy, tj. dle III. skupiny minimální zaručené mzdy min. 21 300 Kč).

Druhý sloupec Tab. 6 uvádí náklady na jednoho strážníka, třetí sloupec náklady za oba strážníky, které by obec zaměstnávala přepočtené za celý rok. Standardní plat a rizikový příspěvek jsou započítány **za jedenáct měsíců**, jelikož jeden měsíc pokrývá plat v době kurzu. Kromě celkové hrubé mzdy jsou uvedené i celkové náklady zaměstnavatele včetně zákonného pojištění (pro zjednodušení není započítáno např. daňové zvýhodnění na děti), které jsou zahrnuty do celkových nákladů.

Položka	1 strážník (v Kč)	2 strážníci (v Kč) / rok	Veřejnoprávní smlouva
Výstroj	56 821,50	113 643,00	256 900 Kč za 4hod. výkon x 2
Rekvalifikační kurz	67 035,00	134 070,00	
→ plat v době kurzu (min.)	21 300,00	42 600,00	
→ strava v době kurzu	4 329,00	8 658,00	
Plat v 8. platové třídě (min)	(21 800,00)	(479 600,00)	
Celkové náklady zaměstnavatele	29 169,00	641 718,00	
Rizikový příspěvek (o)	4 690,00	103 180,00	
Celkem		1 043 869,00	513 800,00

Tab. 6: Vzorový příklad nákladů na zřízení obecní policie pro Předměřice nad Labem
Zdroj: materiály poskytnuté MP Hradec Králové

Pro porovnání náklady spojené s činností obecní policie na základě veřejnoprávní smlouvy jsou pro obec Předměřice nad Labem dle veřejnoprávní smlouvy 256 900 Kč ročně. Vzhledem k tomu, že veřejnoprávní smlouva počítá s výkonem strážníků v časové dotaci 4 hodiny, je třeba tyto náklady pro účely komparace přepočítat na 8 hodin denně. V takovém případě by se jednalo o náklad **513 800 Kč**. Pokud se vzorové náklady na zřízení obecní policie pro Předměřice nad Labem ve výši **1 043 869 Kč** za rok vydělí částkou vynaloženou dle veřejnoprávní smlouvy, bude výsledkem 2násobek, který značí, že založení obecní policie v prvním roce jejího působení bude **2krát nákladnější** než uzavření veřejnoprávní smlouvy.

Kromě samotných nákladů je třeba počítat s tím, že obec v případě založení vlastní obecní policie již nemůže mít uzavřenou veřejnoprávní smlouvu, čímž ztrácí možnost oznamovat přestupky na Městskou policii Hradec Králové 24 hodin denně, jelikož vlastní obecní policie nebude mít nepřetržitý provoz.

4.5 Dotazníkové šetření

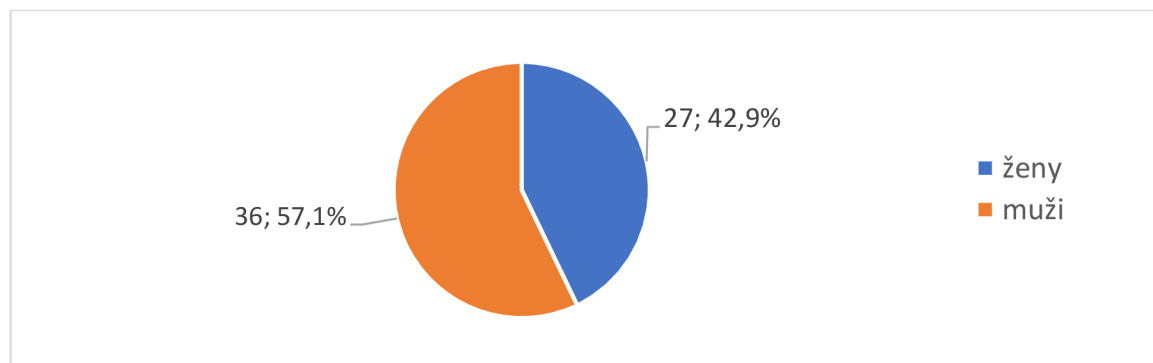
Sběr dat byl zajištěn formou papírových dotazníků, které byly distribuovány občanům Předměřic nad Labem. Přímo na obecní úřad bylo poskytnuto sedmdesát kusů dotazníků (autor práce v několika dnech obecní úřad navštívil a s respondenty dotazník vyplňoval), dalších třicet bylo rozdáno strážníkům Městské policie Hradce Králové, kteří v této obci působí, aby je distribuovali v rámci svých činností při výkonu veřejnoprávní smlouvy (rovněž v tomto případě autor práce na vyplňování dotazníků osobně participoval, když chodil společně se strážníky a vyplňoval dotazník s kolemjdoucími). Celkem tedy bylo vytištěno a rozdáno sto dotazníků, z nichž bylo 78 navráceno vyplněných – návratnost dotazníku tedy činila 78 %. Z tohoto počtu bylo nutné 11 dotazníků vyřadit, jelikož nebyly kompletně vyplněné. Z 67 kompletně vyplněných dotazníků byly čtyři z vyhodnocení vyloučeny, jelikož respondenti ve filtrační položce (položka č. 1 dotazníku) uvedli, že aktuálně nežijí v Předměřicích nad Labem. Celkem tedy bylo vyhodnoceno 63 dotazníků.

4.5.1 Demografické charakteristiky výzkumného souboru

První část dotazníku byla věnována základním demografickým charakteristikám výzkumného souboru, konkrétně jeho genderovému, věkovému a vzdělanostnímu složení. Vzhledem k tomu, že první položka dotazníku („Žijete v současné době v Předměřicích nad Labem?“) byla filtrační, začíná následující vyhodnocení od druhé položky.

2. Vaše pohlaví

Druhá otázka zjišťovala, jaký je početní poměr mezi muži a ženami ve výzkumném souboru. Jak je patrné z Grafu 1, většinu souboru (57,1 %) tvořili muži, ženy pak tvořily zbývajících 42,9 %.

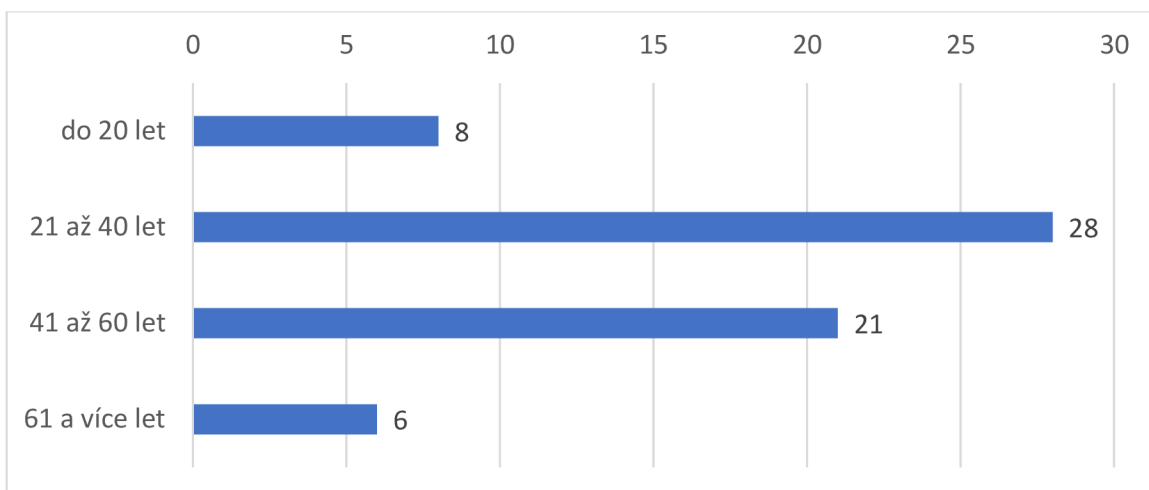

Graf 1: Genderové složení souboru (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

3. Vaše věková kategorie

Třetí položka dotazníku se respondentů tázala, do které věkové kategorie spadají. Oslovení občané Předměřic nad Labem mohli odpovídat formou škály. Jak je patrné z Grafu 2, nejvíce respondentů (44,4 %) uvedlo, že spadá do věkové kategorie 21 až 40 let. Naopak nejméně respondentů 9,5 % patří do nejvyšší věkové kategorie pro více než 61 let.

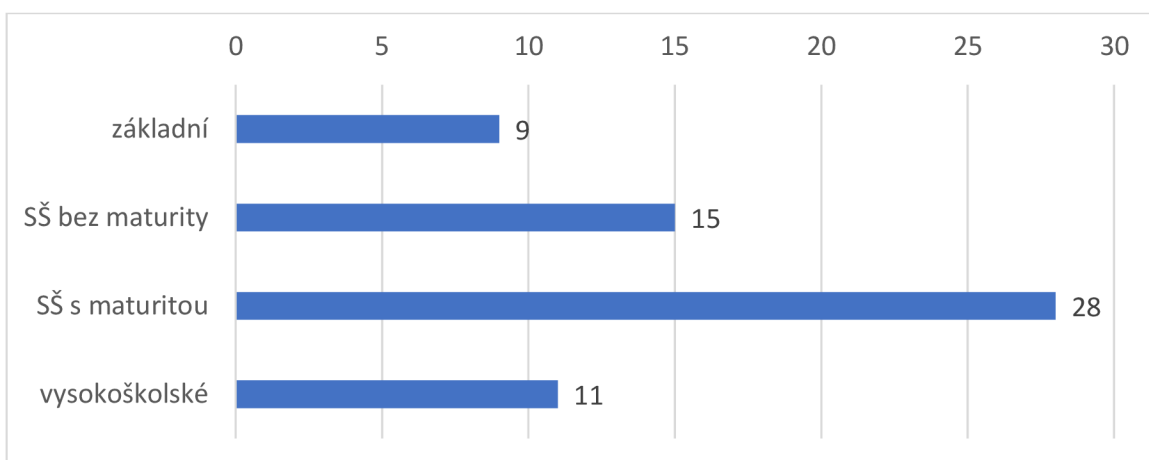

Graf 2: Věkové složení souboru (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

Čtvrtá položka dotazníku se zaměřila na vzdělanostní strukturu výzkumného souboru. Jak je patrné z Grafu 3, nejvíce oslovených občanů (44,4 %) Předměřic nad Labem uvedlo, že disponuje středoškolským vzděláním s maturitou. Naopak nejméně respondentů (14,3 %) konstatovalo, že má základní vzdělání.

Graf 3: Vzdělanostní složení souboru (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

4.5.2 Spokojenost s činností městské policie v obci

Druhá část dotazníku obsahovala položky, zjišťující spokojenost občanů Předměřic nad Labem s činností městské policie. Většina těchto položek obsahovala odpovědi stanovené formou Likertovy škály.

5. Jak hodnotíte bezpečnostní situaci ve své obci?

Pátá otázka dotazníku zjišťovala, jaké je mínění respondentů o bezpečnostní situaci v Předměřicích nad Labem. Nejvíce oslovených občanů (47,6 %) uvedlo, že tuto otázku neumí posoudit. Dalších 30,2 % konstatovalo, že situace je spíše horší, nicméně žádný z respondentů nevedl, že situace je špatná. Za velmi dobrou považuje bezpečnostní situaci v obci 9,5 % respondentů, za výbornou dokonce 12,7 % oslovených.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 22,2 % občanů hodnotí bezpečnostní situaci v Předměřicích nad Labem kladně a naopak 30,2 % záporně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Výborná	8	12,7
Velmi dobrá	6	9,5
Nevím / neumím posoudit	30	47,6
Spíše horší	19	30,2
Špatná	0	0,0
Celkem	63	100,0

Tab. 7: Hodnocení bezpečnostní situace v obci (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

6. Považujete MP Hradec Králové za podstatnou součást v systému zajišťování bezpečnosti ve vaší obci?

Šestá položka zkoumala, zda občané Předměřic nad Labem považují městskou policii za důležitou součást v rámci zajišťování bezpečnosti v obci. Nejvíce respondentů (44,4 %) se shodlo na tom, že Městská policie Hradec Králové spíše je podstatnou součástí v systému zajišťování – dalších 39,7 % pak zvolilo odpověď, podle které ji považují za určitě důležitou. Odpovědi, podle kterých městská policie v tomto smyslu důležitá spíše není (3,2 %) a určitě není (1,6 %) zvolily pouze jednotky oslovených občanů.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 84,1 % občanů hodnotí důležitost Městské policie Hradec Králové při zajišťování bezpečnosti v Předměřicích nad Labem kladně a naopak 4,8 % záporně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Určitě ano	25	39,7
Spíše ano	28	44,4
Nevím / neumím posoudit	7	11,1
Spíše ne	2	3,2
Určitě ne	1	1,6
Celkem	63	100,0

Tab. 8: Hodnocení důležitosti MP Hradec Králové v obci (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

7. Jak hodnotíte přístup strážníků MP Hradec Králové k občanům?

Sedmá položka dotazníku se oslovených občanů Předměřic nad Labem tázala, jak hodnotí přístup strážníků Městské policie Hradec Králové k občanům. Nejvíce respondentů (38,1 %) uvedlo, že tento přístup hodnotí spíše dobře, dalších 25,4 % jej hodnotí dokonce velmi dobře. Celkem 30,2 % oslovených nedokázalo na tuto otázku odpovědět. Negativní odpovědi, podle kterých je přístup strážníků Městské policie Hradec Králové k občanům spíše špatný a velmi špatný, uvedlo po 3,2 % výzkumného souboru.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 53,5 % občanů hodnotí přístup strážníků Městské policie Hradec Králové k občanům v Předměřicích nad Labem kladně a naopak 6,4 % záporně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Velmi dobře	16	25,4
Spíše dobře	24	38,1
Nevím / neumím posoudit	19	30,2
Spíše špatně	2	3,2
Velmi špatně	2	3,2
Celkem	63	100,0

Tab. 9: Hodnocení přístupu strážníků k občanům (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

8. Jste spokojen/a s MP Hradec Králové v oblasti hlídkové činnosti?

Osmá položka dotazníku měřila spokojenost respondentů s Městskou policií Hradec Králové v oblasti hlídkové činnosti. Nejvíce respondentů (34,9 %) konstatovalo, že jsou s hlídkovou činností Městské policie Hradec Králové spíše spokojeni, 12,7 % je pak určitě spokojeno. Naopak spíše nespokojeno je 23,8 % oslovených občanů Předměřic nad Labem a určitě nespokojeno 3,2 %. Celkem 25,4 % výzkumného souboru uvedlo, že odpověď neumí posoudit.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 47,6 % občanů v Předměřicích nad Labem hodnotí svou spokojenost s aktivitou strážníků Městské policie Hradec Králové v oblasti hlídkové činnosti kladně a naopak 27,0 % záporně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Určitě ano	8	12,7
Spíše ano	22	34,9
Nevím / neumím posoudit	16	25,4
Spíše ne	15	23,8
Určitě ne	2	3,2
Celkem	63	100,0

Tab. 10: Hodnocení spokojenosti s MP Hradec Králové v oblasti hlídkové činnosti (n = 63)
Zdroj: vlastní šetření

9. Jste spokojen/a s MP Hradec Králové v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem?

Devátá položka dotazníku pak zjišťovala spokojenost občanů Předměřic nad Labem s tím, jak Městská policie Hradec Králové dohlíží nad veřejným pořádkem. Největší skupina respondentů (39,7 %) konstatovala, že tuto otázku neumí relevantně posoudit. Dalších 19,0 % oslovených uvedlo, že jsou s dohledem nad veřejným pořádkem ze strany městské policie spíše spokojeni, 17,5 % je pak určitě spokojeno. Naopak 19,0 % oslovených občanů je spíše nespokojeno a 4,8 % určitě nespokojeno.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 36,5 % občanů v Předměřicích nad Labem hodnotí svou spokojenost s aktivitou strážníků Městské policie Hradec Králové v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem kladně a naopak 23,8 % záporně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Určitě ano	11	17,5
Spíše ano	12	19,0
Nevím / neumím posoudit	25	39,7
Spíše ne	12	19,0
Určitě ne	3	4,8
Celkem	63	100,0

Tab. 11: Hodnocení spokojenosti v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

10. Jste spokojen/a s činností MP Hradec Králové v oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu?

Desátá otázka zjišťovala, jak jsou občané Předměřic nad Labem spokojeni s činností Městské policie Hradec Králové v oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. Zatímco v případě předcházejících položek bylo hodnocení ze strany občanů spíše pozitivní, v tomto případě tomu bylo naopak. Nejvíce respondentů (39,7 %) se shodlo na tom, že s dohledem nad bezpečností a plynulostí silničního provozu spíše nejsou spokojeni, dalších 7,9 % uvedlo, že je určitě nespokojeno. Určitě spokojeno bylo naopak 9,5 % a spíše spokojeno 11,1 % souboru. Odpověď neumělo posoudit 31,7 % oslovených občanů Předměřic nad Labem.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 47,6 % občanů v Předměřicích nad Labem hodnotí svou spokojenost s aktivitou strážníků Městské policie Hradec Králové v oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu záporně a naopak 20,6 % kladně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Určitě ano	6	9,5
Spíše ano	7	11,1
Nevím / neumím posoudit	20	31,7
Spíše ne	25	39,7
Určitě ne	5	7,9
Celkem	63	100,0

Tab. 12: Hodnocení spokojenosti s MP Hradec Králové v oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

11. Jste spokojen/a s činností MP Hradec Králové v oblasti preventivní činnosti?

Jedenáctá položka dotazníku zjišťovala spokojenost oslovených občanů Předměřic nad Labem s činností Městské policie Hradec Králové v oblasti preventivní činnosti. Nadpoloviční většina respondentů (57,1 %) označila odpověď, podle které tuto otázku neumí posoudit. Dalších 22,2 % uvedlo, že jsou s preventivní činností spíše spokojeni, 7,9 % je pak určitě spokojeno. Naopak 7,9 % dotázaných občanů konstatovalo, že je spíše nespokojeno, 4,8 % je určitě nespokojeno.

Při součtu pozitivních a negativních odpovědí je možné konstatovat, že v souhrnu 30,1 % občanů v Předměřicích nad Labem hodnotí svou spokojenost s aktivitou strážníků Městské policie Hradec Králové v oblasti preventivní činnosti kladně a naopak 12,7 % záporně.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Určitě ano	5	7,9
Spíše ano	14	22,2
Nevím / neumím posoudit	36	57,1
Spíše ne	5	7,9
Určitě ne	3	4,8
Celkem	63	100,0

Tab. 13: Hodnocení spokojenosti v oblasti preventivní činnosti (n = 63)

Zdroj: vlastní šetření

12. Ve které z těchto oblastí by měla podle vašeho názoru MP Hradec Králové svou činnost zlepšit?

Dvanáctá otázka zjišťovala, ve kterých oblastech činnosti Městské policie Hradec Králové vnímají občané Předměřic nad Labem prostor ke zlepšení. Zjištěné četnosti jsou uvedeny v Tab. 14. Respondentům bylo nabídnuto pět oblastí činnosti městské policie, z nichž mohli označit libovolný počet. Nadpoloviční většina respondentů (54,0 %) se shodla na tom, že Městská policie Hradec Králové by měla zlepšit dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. Celkem 42,9 % souboru navrhuje zlepšení hlídkové činnosti. Nejméně respondentů (22,2 %) uvedlo, že by bylo nutné zlepšit přístup policie k občanům.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Přístup k občanům	4	22,2
Hlídková činnost	27	42,9
Dohled nad veřejným pořádkem	19	30,2
Dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu	34	54,0
Preventivní činnost	16	25,4

Tab. 14: Oblasti, kde by mohla MP Hradec Králové zlepšit svou činnost (n = 63)
Zdroj: vlastní šetření

13. Jste obecně spokojen/a se službami MP Hradec Králové?

Závěrečná otázka dotazníku zjišťovala obecnou spokojenost občanů Předměřic nad Labem se službami Městské policie Hradec Králové. Nadpoloviční většina respondentů (52,4 %) uvedla, že je se službami policie spíše spokojena, dalších 7,9 % je určitě spokojeno. Při sečtení pozitivních odpovědí lze konstatovat, že 60,3 % oslovených občanů Předměřic nad Labem je se službami Městské policie Hradec Králové spokojeno.

Celkem 27,0 % respondentů uvedlo, že je se službami městské policie spíše nespokojeno, dalších 4,8 % je určitě nespokojeno. Při sečtení negativních odpovědí je evidentní, že 31,8 % oslovených občanů Předměřic nad Labem je se službami Městské policie Hradec Králové nespokojeno. Zbývajících 7,9 % respondentů uvedlo, že odpověď na tuto otázku neumí posoudit.

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Určitě ano	5	7,9
Spíše ano	33	52,4
Nevím / neumím posoudit	5	7,9
Spíše ne	17	27,0
Určitě ne	3	4,8
Celkem	63	100,0

Tab. 15: Spokojenost se službami MP Hradec Králové (n = 63)
Zdroj: vlastní šetření

5 Výsledky

V teoretické části práce byla pozornost věnována veřejné správě, pravomocím obcí, obecní policii a veřejnoprávním smlouvám. V klasifikaci veřejnoprávních smluv lze smlouvy o pronájmu obecní policie zařadit mezi smlouvy uzavírané v samostatné působnosti, respektive mezi koordinační smlouvy. Smlouvou o zajištění činnosti obecní policie uzavřenou dle § 3a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, uzavírá jedna obec dohodu s druhou obcí disponující obecní policií o tom, že tato obecní policie bude vykonávat své pravomoci také na území první obce. Tento výkon je možné ve veřejnoprávní smlouvě charakterizovat nejrůznějšími způsoby – kupříkladu může jít o dohodu, že strážníci obecní policie budou vykonávat denně stanovený počet výjezdů v určitou denní dobu, že budou odchyťovat volně pobíhající zvířata, případně může jít o pronájem radaru v určitém úseku v určitou dobu v měsíci. Rovněž úhrada nákladů může probíhat různými způsoby (paušálně, za výjezd apod.), přičemž rozborem konkrétních veřejnoprávních smluv bylo zjištěno, že v některých případech je činnost obecní policie kompenzována ze strany obce, která tuto policii poskytuje (což může být odůvodněno například skutečností, že se jedná o ochranu vlastního majetku této obce a veřejného pořádku na pozemcích v jejím vlastnictví). Analýzou relevantních zdrojů bylo ověřeno, že problematice těchto veřejnoprávních smluv je v odborné literatuře věnována pouze velmi malá pozornost, omezená prakticky jen na dílčí zmínky.

Hlavním cílem práce bylo komparovat vynaložené náklady vybrané obce na založení vlastní obecní policie a nákladů na zřízení veřejnoprávní smlouvy. Dílčím cílem bylo zjistit veřejné mínění občanů ve vybraných obcích ohledně veřejnoprávní smlouvy o výkonu činnosti ze strany městské policie Hradec Králové. Těchto cílů bylo dosahováno prostřednictvím analýzy a komparace výdajů na založení obecní policie a na sjednání činnosti strážníků dle veřejnoprávní smlouvy a dále skrze dotazníkové šetření mezi občany vybrané obce. Stanovené cíle byly konkretizovány prostřednictvím tří výzkumných otázek. První z nich byla formulována ve znění:

- VO1: Je pro oslovenou obec uzavření veřejnoprávní smlouvy o zajištění činnosti obecní policie méně nákladné než založení vlastní obecní policie?

Na tuto výzkumnou otázku lze odpovědět kladně – pro oslovenou obec bylo uzavření veřejnoprávní smlouvy výrazně méně nákladné než založení vlastní obecní policie. Vzorové náklady na zřízení obecní policie o dvou strážnících vypočítané pro Předměřice nad Labem

činily **1 043 869 Kč** za první rok fungování obecní policie – do této částky byly zahrnuty výdaje na výstroj, rekvalifikační kurz (včetně platu v době kurzu a stravného), celkové náklady zaměstnavatele a rizikový příplatek. Výdaje vynaložené obcí v souvislosti s uzavřenou veřejnoprávní smlouvou, na jejímž základě by jí byli poskytnuti dva strážníci s osmihodinovým výkonem práce, by činily 513 800 Kč. Na základě těchto dvou údajů lze konstatovat, že založení obecní policie v prvním roce jejího působení bude 2krát nákladnější než uzavření veřejnoprávní smlouvy.

Vzhledem k tomu, že v souvislosti se založením vlastní obecní policie byly počítány náklady za první rok jejího působení, lze předpokládat, že obec by se v dalších letech vyhnula například nákladům na výstroj a na rekvalifikační kurz pro strážníky. Nicméně na druhou stranu je třeba počítat se stále se zvyšujícími náklady, které by obec musela vynaložit na mzdy, nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, služby a podobně. Ze vzorového výpočtu nákladů na založení vlastní obecní policie obcí Předměřice nad Labem (viz Tab. 6) je navíc patrné, že i minimální náklady na mzdy dvou strážníků přesahují náklady, které obec má v souvislosti s veřejnoprávní smlouvou o pronájmu obecní policie. Na základě této analýzy je možné konstatovat, že veřejnoprávní smlouvy o zajištění činnosti obecní policie dávají možnost zajištění výkonu služeb obecní policie i těm obcím, pro které by bylo zřízení a udržování vlastní obecní policie nadměrně finančně nákladné.

Druhá výzkumná otázka byla formulována v následujícím znění:

- VO2: Je většina respondentů, žijících ve vybrané obci nacházejících se v okrese Hradec Králové, která má s tímto městem uzavřenou veřejnoprávní smlouvu, se službami Městské policie Hradce Králové spokojena?

Prostřednictvím dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 60,3 % oslovených občanů Předměřic nad Labem je se službami Městské policie Hradec Králové spokojeno. Na druhou výzkumnou otázku lze tedy odpovědět kladně – většina respondentů z Předměřic nad Labem je se službami městské policie obecně spokojena. Dotazníkovým šetřením však byla zjišťována i spokojenost občanů v dílčích činnostech městské policie. Nejvíce pozitivně hodnotili občané Předměřic nad Labem přístup strážníků k občanům (spokojenost vyjádřilo 53,5 % oslovených) a aktivitu strážníků v oblasti hlídkové činnosti (47,6 %). Celkem 36,5 % respondentů se shodlo na tom, že jsou spokojeni s aktivitou strážníků v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem. V oblasti preventivní činnosti hodnotilo aktivity městské policie kladně 30,1 % občanů. Naopak negativní hodnocení bylo zaznamenáno u aktivity

strážníků v oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu – tu posuzovalo záporně celkem 47,6 % občanů. O tom, že většinově je činnost Městské policie Hradec Králové v Předměřicích nad Labem oceňována pozitivně, svědčí to, že 84,1 % respondentů vidí tuto instituci jako důležitou při zajišťování bezpečnosti ve své obci.

Třetí výzkumná otázka byla stanovena v následujícím znění:

- VO3: Uvítala by většina respondentů z vybrané obce vyšší dohled nad měřením rychlosti projíždějících vozidel?

Dotazníkovým šetřením u občanů Předměřic nad Labem bylo zjištěno, že 54,0 % respondentů by uvítalo vyšší dohled nad měřením rychlosti projíždějících vozidel. I na třetí výzkumnou otázku lze tedy odpovědět kladně. Nevůli respondentů s tímto aspektem výkonu Městské policie Hradec Králové dokresluje skutečnost, že 47,6 % z nich hodnotilo záporně svou spokojenost s výkonem této činnosti. Pro úplnost lze dodat, že podle 42,9 % dotázaných by měla Městská policie Hradec Králové zvýšit svou hlídkovou činnost a dle 30,2 % by bylo vhodné zintenzivnit dohled policie nad veřejným pořádkem.

5.1 Doporučení

Na základě stěžejních závěrů šetření prezentovaných v předcházející podkapitole lze doporučit, aby menší obce vzhledem k výrazně nižším nákladům na uzavření veřejnoprávní smlouvy o zajištění činnosti obecní policie ve srovnání se založení vlastní obecní policie zvážily právě možnost uzavření veřejnoprávní smlouvy s některou z okolních obcí, která zřídila vlastní obecní policii. Založení vlastní obecní policie může být přibližně 2krát nákladnější v prvním roce provozu – přestože obec v dalších letech ušetří na výstroji a rekvalifikačním kurzu, může docházet k postupnému nárůstu nákladů, zejména těch mzdových. Dále je třeba zvážit i to, že zajištění služeb obecní policie prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy je pro obec méně komplikované, co se týče administrativních a legislativních aspektů provozu obecní policie.

Doporučení preferovat zajištění služeb strážníků obecní policie prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy je však obecné – lze uvažovat o tom, že určité specifické okolnosti povedou menší obec k rozhodnutí zřídit vlastní obecní policii. V takovém případě lze doporučit zvážit, zda by se o náklady nemohlo podělit více sousedících menších obcí, kdy by jedna z nich obecní policii zřídila a v dalších by tato obecní policie vykonávala činnost na základě veřejnoprávní smlouvy.

Z vlastní zkušenosti autora lze konstatovat, že někteří starostové menších obcí nemají dostatek informací o tom, co vše založení vlastní obecní policie obnáší a jaké náklady s tímto krokem souvisí – relativně častá je mezi těmito starosty například představa, že obecní policie je schopna samofinancování. Jak však bylo uvedeno v podkapitole 4.2, kde byly uvedeny příjmy a výdaje související s provozem Městské policie Hradec Králové, například příjmy z pokut tvoří pouze zlomek nákladů, které obec s provozem obecní (respektive městské) policie má. V této souvislosti lze doporučit zajistit lepší informovanost starostů menších obcí o problematice výhodnosti zajištění služeb obecní policie prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy v porovnání se založením vlastní obecní policie. Takovou činnost by mohla zajišťovat například společná zájmová organizace obecních policií, která by mohla mít ve své kompetenci i řešení společných problémů těchto sborů.

Zatímco činnost Policie ČR je dobře statisticky zachycena, přičemž analýzou těchto statistik (respektive z nich vytvořených časových řad) je možné získat zajímavé závěry o vývoji této instituce, v případě obecních policií nejsou k dispozici kompletní statistiky. Ministerstvo vnitra ČR sice vydávalo dokument Komentované vybrané statistické údaje o činnosti obecních policií, ale pouze za roky 2010 až 2012 – ani tyto statistiky nebyly kompletní, jelikož různá data (např. o počtu uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a, § 3b a § 3c zákona o obecní policii, o počtu obyvatel obce k poslednímu dni roku apod.) nejsou obcemi poskytována povinně (MV ČR, 2013). Z tohoto důvodu nebylo možné například zjistit, kolik obyvatel v obcích se zřízenou obecní policií průměrně připadá na jednoho strážníka, což by umožnilo vést úvahy o tom, od jaké velikosti by měly obce uvažovat spíše o zřízení vlastní obecní policie než o zajištění její činnosti prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy. Ze stejných důvodů nelze zjistit, v jaké míře jsou obecní policie v jednotlivých obcích efektivní například v počtu odchycených zvířat, počtu zjištěných osob řídících pod vlivem alkoholu apod. Lze proto doporučit, aby byly takové statisticky na státní úrovni nejen shromažďovány, ale i analyzovány a využívány například pro informování starostů obcí. Tuto činnost by mohla realizovat případná společná zájmová organizace obecních policií.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že většina občanů Předměřic nad Labem je spokojena se službami poskytovanými Městskou policií Hradec Králové, přičemž vysoký podíl těchto občanů vidí tuto instituci jako důležitou pro zajištění bezpečnosti ve své obci – tento výsledek rovněž hovoří ve prospěch zajištění služeb obecní policie formou veřejnoprávní smlouvy. Dílčí nespokojenost respondentů byla zaznamenána v souvislosti

s dohledem nad měřením rychlosti projíždějících vozidel, v tomto kontextu lze doporučit zaměřit se na zlepšení této činnosti strážníků Městské policie Hradec Králové.

6 Závěr

Dle aktuální právní úpravy je obecní policie fakultativním orgánem obce – to znamená, že zřízení obecní policie je oprávněním, nikoli však povinností obce či města. Obecní policie se podílí na výkonu veřejné správy, tedy jak samosprávy, tak státní správy – tím je rozuměn samotný výkon oprávnění a povinnosti v rozsahu stanoveném příslušnými obecně závaznými právními předpisy. Stěžejním posláním obecní policie je plnění úkolů, kterými ji v mezích stanovených zákonem pověří obec při výkonu své samostatné působnosti. Ze soukromoprávního hlediska nemá obecní policie samostatnou subjektivitu a dané úkony tak činí obec.

Tato diplomová práce se věnovala obecní policii se zaměřením na Městskou policii Hradec Králové, konkrétně problematice uplatňování a sjednávání veřejnoprávních smluv pro vybrané obce. Hlavním cílem bylo v tomto kontextu komparovat vynaložené náklady vybrané obce na založení vlastní obecní policie a nákladů na zřízení veřejnoprávní smlouvy. Analýzou nákladů města Hradec Králové a Předměřic nad Labem bylo zjištěno, že pro menší obec je výhodnější uzavření veřejnoprávní smlouvy. Vzorové náklady na zřízení obecní policie o dvou strážnících pro Předměřice nad Labem činily 1 043 869 Kč za první rok fungování obecní policie – do této částky byly zahrnuty výdaje na výstroj, rekvalifikační kurz (včetně platu v době kurzu a stravného), celkové platové náklady zaměstnavatele a rizikový příplatek. Výdaje vynaložené obcí v souvislosti s veřejnoprávní smlouvou, na jejímž základě by byli poskytnuti dva strážníci s osmihodinovým výkonem práce, by činily 513 800 Kč. V tomto konkrétním případě je tedy zajištění výkonu obecní policie prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy výhodnější 2krát.

Dílčím cílem práce bylo zjistit veřejné mínění občanů ve vybraných obcích ohledně veřejnoprávní smlouvy o výkonu činnosti ze strany městské policie Hradec Králové. Obecně lze konstatovat, že tam, kde obecní policie vykonává svou činnost, je důležitým prvkem vytváření pocitu bezpečí u obyvatel obcí a měst – ostatně i v realizovaném dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že 84,1 % oslovených občanů hodnotí důležitost Městské policie Hradec Králové při zajišťování bezpečnosti v Předměřicích nad Labem kladně. Nejkladněji byl hodnocen přístup strážníků k občanům (spokojenost vyjádřilo 53,5 % oslovených) a aktivita strážníků v oblasti hlídkové činnosti (47,6 %), naopak 47,6 % respondentů spatřovalo nedostatky v oblasti dohledu nad měřením rychlosti projíždějících vozidel.

Na základě zjištěných informací lze menším obcím obecně doporučit upřednostnit zajištění výkonu strážníků obecní policie prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy. Pokud by i přes vyšší nákladnost menší obec zvažovala zřízení vlastní obecní policie, je možné doporučit zjistit, zda by se o náklady na toto řešení a o související administrativu nemohlo podělit více sousedících menších obcí. Zřízení vlastní obecní policie u menších obcí by měla předcházet důkladná edukace starostů o náročnosti takového kroku. Jak bylo konstatováno v doporučeních vycházejících z výsledků práce, menší obce mají aktuálně omezené možnosti v oblasti informování se o různých aspektech provozu obecní policie – problémem jsou v této souvislosti například absentující statistiky, které by obcím poskytly náhled do problematiky efektivity obecní policie.

7 Seznam použitých zdrojů

Knihy

- ALINČE, F., TOMŠÍ, I. 2015. *Katalog prací ve veřejných službách a správě. Katalog správních činností – zařazování zaměstnanců a státních zaměstnanců do platových tříd*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ANAG. ISBN 978-80-7263-960-1.
- BALABÁN, M., PERNICA, B. 2015. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-3150-9.
- BALÍK, S. 2009. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-6984-4.
- BARDOŇ, M. 2024. *Zkušební otázky k ústní části zkoušky pro ověření odborných předpokladů čekatele a strážníka – teoretické otázky*. Praha: TRIVIS. ISBN neuvedeno.
- ČECHÁK, V. 2004. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)*. Praha: Eupress. ISBN 80-86754-22-7.
- DOBEŠ, J., JANÁK, J., HLEDÍKOVÁ, Z. 2007. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-807106-906-5.
- HÁCHA, E. et al. 1934. *Slovník veřejného práva československého. Svazek III, P až Ř*. Brno: Polygrafia.
- HAYES, N. 1998. *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-198-3.
- HENDRYCH, D. 2003. *Správní věda: teorie veřejné správy*. Praha: ASPI. ISBN 80-86395-86-3.
- HENDRYCH, D. 2009. *Správní právo. Obecná část*. 7. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-049-2.
- HENDRYCH, D. et al. 2012. *Správní právo. Obecná část*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HENDRYCH, D. et al. 2016. *Správní právo. Obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-624-1.
- HOMFRAY, Š., KLEVETOVÁ, D., STANĚK, M. 2020. *Praktický průvodce státní službou*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1756-7.
- HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. 2010. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-263-9.
- HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. 2015. *Správní právo procesní*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-071-0.
- CHARBUSKÝ, M. 2007. *Veřejná správa – správa měst a obcí*. Vyd. 2., (dopl. a upr.). Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7395-020-0.

- JANEČKOVÁ, E. 2019. *GDPR: řešení problémů v praxi obcí*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2925-1.
- JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D. 2019. *Správní řád: komentář*. 6. vydání. Beckova edice komentované zákony. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-751-4.
- JURNÍKOVÁ, J. 2009. *Správní právo: zvláštní část*. 6., dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4847-8.
- KADEČKA, S. et al. 2006. *Správní řád*. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-226-5.
- KOPECKÝ, M. 2019. *Správní právo: obecná část*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-727-9.
- KRUNTORÁDOVÁ, I. 2015. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-2744-1.
- MACEK, P. 2008. *Bezpečnostní služby*. 2., dopl. vyd. Praha: Police history. ISBN 978-80-86477-48-0.
- MACEK, P., HÁJEK, V. 1998. *Obecní policie*. 2. rozš. vyd. Praha: Policejní akademie. ISBN 80-85981-78-5.
- MACEK, P., HÁJEK, V. 2003. *Obecní policie II*. Praha: PA ČR. ISBN 80-7251-133-5.
- MACEK, P., UHLÍŘ, L. 1997. *Dějiny policie a četnictva. I, Habsburská monarchie (1526-1918)*. Praha: Themis. ISBN 80-85821-52-4.
- MACEK, P., UHLÍŘ, L. 1999. *Dějiny policie a četnictva. II, Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History. ISBN 80-902670-0-9.
- MACEK, P., UHLÍŘ, L. 2001. *Dějiny policie a četnictva. III., Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*. Praha: Police History. ISBN 80-86477-01-0.
- MACEK, P., UHLÍŘ, L. 2011. *Dějiny policie a četnictva. IV., Československo (1945-1989)*. Praha: Police history. ISBN 978-80-86477-55-8.
- MASAŘÍK, J., KRICNER, V. 2018. *Správní právo: obecná část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing. ISBN 978-80-87451-60-1.
- MATES, P., MATULA, M. 1999. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická. ISBN 80-7079-407-0.
- ONDRUŠ, R. 2005. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde. ISBN 80-7201-523-0.
- PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-351-5.
- POLIÁN, M. 2001. *Organizace a činnost veřejné správy*. Praha: Prospektrum. ISBN 80-7175-098-0.
- PRŮCHA, J. 2014. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-9341-2.

- PRŮCHA, P. 2011. *Místní správa*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5590-2.
- PŘÍKOPA, V. 2018. *Veřejnoprávní smlouvy koordinační*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-559-6.
- SCHELLE, K. 2008. *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava: Key Publishing. ISBN 978-80-87071-92-2.
- SCHELLE, K., TAUCHEN, J. (eds.). 2016. *Encyklopedie českých právních dějin. V. svazek. Pa-Právní*. Ostrava: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-638-5.
- SKULOVÁ, S. et al. 2008. *Správní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-110-6.
- SLÁDEČEK, V. 2009. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-382-9.
- STRAKOŠ, J. 2019. *Vádemékum ke zkoušce odborné způsobilosti k přestupkům: vypracované otázky ke zkoušce odborné způsobilosti dle § 111 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Praha: Ministerstvo vnitra. ISBN 978-80-7616-051-4.
- ŠEBESTA, P. 2018. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-455-3.
- ŠIMÍČEK, V., HLOUŠEK, V. 2004. *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav. ISBN 80-210-3611-7.
- TITTELBACHOVÁ, Š. 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3842-0.
- VALEŠ, L. 2006. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 80-7380-010-1.
- VETEŠNÍK, P., CHAUER, I., ZÍDKA, A. et al. 2013. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-463-3
- VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. 2009. *Zákon o obecní policii. Komentář*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-165-9.

Články v periodikách

- MALAST, J. 2009. K uzavírání veřejnoprávních smluv podle § 162 správního řádu. *Správní právo*, č. 6, s. 339-363. ISSN 0139-6005.

Právní předpisy

Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí

Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků

Vyhláška č. 398/2023 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2024

Zákon č. 18/1862 ř. z., České obecní zřízení

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Tdo 332/2012-21 ze dne 25. dubna 2012

Usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 34/06 ze dne 20. února 2007

Elektronické zdroje

BURCIN, B., KUČERA, T., KURANDA, J. 2019. Prognóza vývoje obyvatelstva města a SO ORP Hradec Králové na období 2018-2050 [online]. Hradec Králové. [Cit. 2024-02-

20]. Dostupné z: www.hradeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=68710

ČSÚ. 2023. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2023 [online]. Český statistický úřad. [Cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>

HRADEC KRÁLOVÉ. 2024. Městská policie [online]. Hradec Králové. [Cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/mestska-policie/ds-1836>

MV ČR. 2011. Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy [online]. Odbor bezpečnostní politiky. [Cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://adoc.pub/ministerstvo-vnitra-r.html>

MV ČR. 2013. Komentované vybrané statistické údaje o činnosti obecních policií za rok 2012 [online]. Ministerstvo vnitra České republiky. [Cit. 2024-03-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/statisticke-udaje-o-cinnosti-op-komentovane-vybrane-statisticke-udaje-o-cinnosti-obecnich-mestskych-policii-za-rok-2012.aspx>

PILNÝ, J. 2000. Ekonomika fungování obecní policie [online]. Moderní obec. [Cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/ekonomika-fungovani-obecni-policie/>

WOFF, P. 2023. Kolik vydělá strážník obecní a městské policie? [online]. Kupní síla, 12. 12. 2023. [Cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.kupnisila.cz/straznik/>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

OBR. 1: ČLENĚNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	14
OBR. 2: ÚZEMNÍ VYMEZENÍ SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ HRADEC KRÁLOVÉ...	39
OBR. 3: ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MĚSTSKÉ POLICIE HRADEC KRÁLOVÉ	40
OBR. 4: MAPA OBCÍ S VEŘEJNOPRÁVNÍ SMLOUVOU S MP HRADEC KRÁLOVÉ	43
OBR. 5: PLATOVÁ TABULKA Č. 1	46

8.2 Seznam tabulek

TAB. 1: MĚSTSKÁ POLICIE V ROZPOČTU MĚSTA HRADEC KRÁLOVÉ (V TIS. KČ).....	41
TAB. 2: MĚSTSKÁ POLICIE V ROZPOČTU MĚSTA HRADEC KRÁLOVÉ ZA ROKY 2018-2022 (V TIS. KČ).....	42
TAB. 3: ZÁKLADNÍ ÚDAJE – OBCE S VEŘEJNOPRÁVNÍ SMLOUVOU S MP HRADEC KRÁLOVÉ	43
TAB. 4: NÁKLADY NA REKVALIFIKAČNÍ KURZ	47
TAB. 5: NÁKLADY NA STRAVU PRO STRÁŽNÍKA MĚSTSKÉ POLICIE	47
TAB. 6: VZOROVÝ PŘÍKLAD NÁKLADŮ NA ZŘÍZENÍ OBECNÍ POLICIE PRO PŘEDMĚŘICE NAD LABEM	48
TAB. 7: HODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V OBCI (N = 63)	52
TAB. 8: HODNOCENÍ DŮLEŽITOSTI MP HRADEC KRÁLOVÉ V OBCI (N = 63).....	53
TAB. 9: HODNOCENÍ PŘÍSTUPU STRÁŽNÍKŮ K OBČANŮM (N = 63)	53
TAB. 10: HODNOCENÍ SPOKOJENOSTI S MP HRADEC KRÁLOVÉ V OBLASTI HLÍDKOVÉ ČINNOSTI (N = 63)	54
TAB. 11: HODNOCENÍ SPOKOJENOSTI V OBLASTI DOHLEDU NAD VEŘEJNÝM POŘÁDKEM (N = 63).....	55
TAB. 12: HODNOCENÍ SPOKOJENOSTI S MP HRADEC KRÁLOVÉ V OBLASTI DOHLEDU NAD BEZPEČNOSTÍ A PLYNULOSTÍ SILNIČNÍHO PROVOZU (N = 63)	55
TAB. 13: HODNOCENÍ SPOKOJENOSTI V OBLASTI PREVENTIVNÍ ČINNOSTI (N = 63)	56
TAB. 14: OBLASTI, KDE BY MOHLA MP HRADEC KRÁLOVÉ ZLEPŠIT SVOU ČINNOST (N = 63).....	57
TAB. 15: SPOKOJENOST SE SLUŽBAMI MP HRADEC KRÁLOVÉ (N = 63)	57

8.3 Seznam grafů

GRAF 1: GENDEROVÉ SLOŽENÍ SOUBORU (N = 63).....	50
GRAF 2: VĚKOVÉ SLOŽENÍ SOUBORU (N = 63)	51
GRAF 3: VZDĚLANOSTNÍ SLOŽENÍ SOUBORU (N = 63)	51

8.4 Seznam použitých zkratk

ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
KSČ	Komunistická strana Československa
MP	Městská policie
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky

Přílohy

Příloha č. 1: Náklady na výstroj nového strážníka při nástupu

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 1: Náklady na výstroj nového strážníka při nástupu

Název materiálu	Počet kusů	Cena za kus (v Kč)	Cena celkem (v Kč)
Kalhoty – kapsáče	1	786,50	786,50
Kalhoty kapsáče letní	1	907,50	907,50
Termoprádlo leggins	1	689,70	689,70
Termoprádlo tričko s kr. rukávem	2	302,50	605,00
Termoprádlo tričko s dl. rukávem	1	786,50	786,50
Rolák termo	1	815,84	815,84
Žlutá polokošile se znaky MP	3	984,19	2 952,57
Modrá polokošile se znaky MP	3	882,09	2 646,27
Tričko černé s nápisem MP	2	248,05	496,10
Vesta reflexní	1	722,85	722,85
Bunda 2/3	1	5 069,90	5 069,90
Bunda soft.	1	2 734,60	2 734,60
Kombinéza	1	1 669,80	1 669,80
Polobotky služební	1	1 270,50	1 270,50
Obuv nízká – kanady	1	3 254,90	3 254,90
Ponožky letní	6	40,20	241,20
Ponožky zimní	3	140,36	421,08
Baseballka	1	287,98	287,98
Kulich	1	194,81	194,81
Rukavice kožené černé	1	711,48	711,48
Opasek kalhotový	1	239,58	239,58
Opasek služební	1	907,50	907,50
Pouzdro na pistoli	1	3 424,30	3 424,30
Pouzdro na zásobník	1	367,84	367,84
Pouta	1	750,00	750,00
Pouzdro pouta	1	196,63	196,63
Teleskopický obušek vč. pouzdra	1	872,00	872,00
Slzný plyn	1	100,00	100,00
Pouzdro na slz. plyn	1	136,13	136,13

Brašnička na spisy	1	635,25	635,25
Pouzdro na komunikátor	1	190,80	190,80
Pouzdro na vysílačku	1	189,06	189,06
Píšťalka	1	60,00	60,00
Kapesní svítilna	1	456,00	456,00
Zastavovací terč	1	150,00	150,00
Služební odznak	3	182,00	546,00
Funkční označení L	9	57,17	514,53
Pouzdro na sl. průk.	1	645,00	645,00
Peněženka	1	102,00	102,00
Lékárnička	1	105,00	105,00
Číslo malé	6	40,50	243,00
Ochranné pomůcky			
Bezpečnostní helma	1	9 200,00	9 200,00
Protiúderové rukavice	1	580,80	580,80
Vesta balistická	1	8 954,00	8 945,00
Součet			56 821,50

Zdroj: materiály poskytnuté MP Hradec králové

Příloha č. 2: Dotazník

Vážení respondenti,

děkuji Vám za rozhodnutí zúčastnit se mého dotazníkového šetření, jehož cílem je zjistit spokojenost s činností Městské Policie Hradec Králové ve Vaší obci. Odpovědi, které mi poskytnete, budou využity pouze pro účely mé závěrečné práce.

A. Demografické údaje

1. Žijete v současné době v Předměřicích nad Labem?

- ano
- ne

2. Vaše pohlaví

- žena
- muž

3. Vaše věková kategorie

- do 20 let
- 21 až 40 let
- 41 až 60 let
- 61 a více let

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- základní
- středoškolské bez maturity
- středoškolské s maturitou
- vysokoškolské

B. Spokojenost s činností městské policie v obci

5. Jak hodnotíte bezpečnostní situaci ve své obci?

- jako výbornou
- jako velmi dobrou
- nevím / neumím posoudit
- jako spíše horší
- jako špatnou

6. Považujete MP Hradec Králové za podstatnou součást v systému zajišťování bezpečnosti ve vaší obci?

- určitě ano
- spíše ano
- nevím / neumím posoudit
- spíše ne
- určitě ne

7. Jak hodnotíte přístup strážníků MP Hradec Králové k občanům?
- velmi dobře
 - spíše dobře
 - nevím / neumím posoudit
 - spíše špatně
 - velmi špatně
8. Jste spokojen/a s MP Hradec Králové v oblasti hlídkové činnosti?
- určitě ano
 - spíše ano
 - nevím / neumím posoudit
 - spíše ne
 - určitě ne
9. Jste spokojen/a s MP Hradec Králové v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem?
- spíše ano
 - určitě ano
 - nevím / neumím posoudit
 - spíše ne
 - určitě ne
10. Jste spokojen/a s činností MP Hradec Králové v oblasti dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu?
- určitě ano
 - spíše ano
 - nevím / neumím posoudit
 - spíše ne
 - určitě ne
11. Jste spokojen/a s činností MP Hradec Králové v oblasti preventivní činnosti?
- určitě ano
 - spíše ano
 - nevím / neumím posoudit
 - spíše ne
 - určitě ne
12. Ve které z těchto oblastí by měla podle vašeho názoru MP Hradec Králové svou činnost zlepšit?
- přístup k občanům
 - hlídková činnost
 - dohled nad veřejným pořádkem
 - dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu
 - preventivní činnost

13. Jste obecně spokojen/a se službami MP Hradec Králové?

- určitě ano
- spíše ano
- nevím / neumím posoudit
- spíše ne
- určitě ne